

Nr 28.

Utlåtande i anledning av delegerades för riksdagens verk förslag till ändrade tjänste- och personalförteckningar för riksdagens verk m. m. jämte i ämnet väckta motioner.

I skrivelse av den 29 april 1953 ha delegerade för riksdagens verk hemställt att bankoutskottet måtte föreslå riksdagen fastställa ändrade tjänste- och personalförteckningar för riksdagens verk m. m. i enlighet med delegerades vid skrivelsen fogade förslag.

Till stöd för detta förslag ha delegerade anfört, att 1952 års riksdag i anledning av väckta motioner om ändrad lönegradsplacering för vaktmästarpersonalen i riksdagshuset uttalat, att en tjänsteförteckningsrevision avseende riksdagen och dess verk måtte vidtagas snarast möjligt i anslutning till den då pågående tjänsteförteckningsrevisionen för den del av statsförvaltningen, som är underställd Kungl. Maj:t, och att det torde ankomma på delegerade för riksdagens verk att pröva, hur en sådan revision borde komma till stånd (se bankoutskottets utlåtande nr 13/1952).

Med anledning av detta uttalande beslöto delegerade den 28 maj 1952, att tillsätta en kommitté, bestående av ordföranden i statens lönenämnd, statskommissarien B. E. Johnsson, ordförande, samt riksgäldsfullmäktigen S. Lindholm och suppleanten i bankofullmäktige, ledamoten av riksdagens andra kammare G. N. Kollberg, med uppdrag att verkställa utredning och till delegerade inkomma med förslag dels beträffande löneställningen för vaktpersonalen — inklusive chaufförer, maskinister (maskinmästare) och eldare — vid riksdagens samtliga verk, dels ock till den tjänsteförteckningsrevision, som kunde finnas påkallad för personalen i övrigt vid andra riksdagens verk än riksbanken.

Sedermera har till bankoutskottet inkommit en skrivelse från Civilförvaltningens personalförbund och personalorganisationer inom riksdagens verk, vilken av utskottet den 16 december 1952 överlämnades till delegerade. I skrivelsen hemställdes, att utskottet måtte medverka till att av tjänsteförteckningsrevisionen berörda tjänstemän, i vad gäller tidpunkten för revisionens ikraftträdande, skulle jämföras med motsvarande tjänstemannagrupper inom den övriga statsförvaltningen, för vilka beslut om lönesättningen fattades vid 1952 års riksdag.

I skrivelse till delegerade den 30 januari 1953 ha riksdagens revisorer hemställt om viss uppflyttning i lönegrad av byrådirektörstjänsterna i revisionens kansli. Denna skrivelse överlämnades till förenämnda kommitté.

Efter slutfört uppdrag har kommittén — som antagit benämningen 1952 års tjänsteförteckningskommitté för riksdagens verk — överlämnat ett den 16 mars 1953 dagtecknat betänkande med förslag till tjänsteförteckningsrevision för riksdagens verk.

Kommitténs betänkande är fogat som *bilaga* till detta utlåtande (bilaga C).

Över tjänsteförteckningskommitténs förslag ha yttranden avgivits av *fullmäktige i riksbanken, fullmäktige i riksgäldskontoret, riksdagens justitieombudsman, riksdagens militieombudsman, styrelsen för riksdagsbiblioteket* samt *riksdagens revisorer*, envar i vad förslaget berör myndighetens verksamhetsområde. Vid sina yttranden ha fullmäktige i riksbanken, fullmäktige i riksgäldskontoret och styrelsen för riksdagsbiblioteket fogat protokoll över förhandlingar, som på hemställan av vederbörande personalorganisationer ägt rum beträffande kommitténs förslag.

Vidare har *lönenämnden för riksdagens verk*, för vilken samtliga ovan omförmälda yttranden varit tillgängliga, avgivit utlåtande i ärendet. Lönenämnden har därvid även tagit ställning till en från Riksgäldstjänstemännens förening inkommen skrivelse den 20 april 1953 avseende vissa spörsmål, som behandlats i det av fullmäktige i riksgäldskontoret avgivna yttrandet.

Slutligen har justitieombudsmannen inkommit med en den 27 april 1953 dagtecknad skrivelse angående löneställningen för byrådirektören å justitieombudsmansexpeditionen.

Delegerade för riksdagens verk ha, såsom nedan närmare framgår, praktiskt taget helt biträtt kommitténs olika förslag och i ovan nämnda skrivelse till bankoutskottet den 29 april 1953 hemställt, att utskottet ville föreslå riksdagen att

dels bemyndiga delegerade att, med tillämpning från och med den 1 juli 1953, fastställa ändrade tjänste- och personalförteckningar för riksdagens verk i enlighet med vid skrivelsen fogade bilagor¹⁾,

dels bemyndiga fullmäktige i riksbanken och fullmäktige i riksgäldskontoret att utan ansökningsförfarande tillsätta vissa tjänster i enlighet med vad vederbörande fullmäktige härutinnan föreslagit,

dels ock bemyndiga delegerade besluta, att tjänster vid riksdagsbiblioteket samt justitieombudsmans- och militieombudsmansexpeditionerna, vilka föreslås erhålla ändrad löneställning, likaledes skola få tillsättas utan ansökningsförfarande.

I samband med delegerades förslag har utskottet till behandling förehaft fem i anledning av detsamma väckta motioner, nämligen inom andra kammaren nr 601 av herr *Håstad*, nr 605 av herr *Henriksson*, nr 606 av herr *Ward m fl.* och nr 607 av herrar *Kyling* och *Håstad* samt inom första

¹⁾ Likalydande med bilagorna A och B vid detta utlåtande.

kammaren nr 491 av herrar *Osvald* och *Ahlberg*, likalydande med motionen nr II: 607.

I motionen nr II: 601 hemställas, att riksdagen måtte i överensstämmelse med styrelsens för riksdagsbiblioteket förslag besluta, att en av riksdagsbibliotekets ordinarie bibliotekariebefattningar skall uppflyttas i 29 lönegraden. I motionen nr II: 606 föreslås, att kontorsskrivaren, fru W. Thoman med bibehållande av ordinarie tjänst i lönegraden Ca 15 tillerkännes en personlig uppflyttning till lönegraden Ce 18 och i motionerna nr I: 491 och II: 607 samt II: 605, slutligen, hemställas att de av delegerade föreslagna ändringarna i tjänste- och personalförteckningarna vid riksdagens verk skola tillämpas retroaktivt fr. o. m. den 1 juli 1952.

Beträffande motiveringen för dessa hemställanden får utskottet hänvisa till vad som anföres i motionerna.

Vidare har till utskottet inkommit en framställning av den 12 maj 1953 från Civilförvaltningens personalförbund, Riksgäldskontorets kvinnliga personalförening, Riksgäldstjänstemännens förening och Riksdagsbibliotekets personalförening att delegerades förslag till lönegradsuppflyttningar måtte tillämpas med rektroaktiv verkan fr. o. m. den 1 juli 1952.

Slutligen har till utskottet från Civilförvaltningens personalförbund den 13 maj 1953 inkommit en hemställan att utskottet måtte föreslå riksdagen att bankvaktmästarna vid riksbankens huvudkontor och riksgäldsvaktmästare placeras i 12 lönegraden, bankvaktmästare vid riksbankens avdelningskontor i 13 lönegraden, expeditionsvakt vid riksdagsbiblioteket i 11 lönegraden och förste expeditionsvakt vid riksdagsbiblioteket i 15 lönegraden.

Förslagets huvudsakliga innehåll.

Allmänna principer.

K o m m i t t é n har fattat sitt uppdrag så att syftet med tjänsteförteckningsrevisionen för riksdagens verk varit en saklig anknytning till den pågående tjänsteförteckningsrevisionen för den del av statsförvaltningen, som är underställd Kungl. Maj:t. Kommittén har därför sökt att för de olika personalgrupperna vid riksdagens verk så långt möjligt tillämpa samma bedömningsgrunder, som beträffande närmast jämförliga grupper kommit till användning vid den allmänna tjänsteförteckningsrevisionen eller, i fråga om biträdespersonal, vid prövningen av 1947 års biträdesutredningsförslag. Avvikelser från dessa grunder har kommittén ansett böra göras endast om och i den mån det kunnat anses motiverat av speciella arbetsuppgifter eller tjänstgöringsförhållanden, som icke haft motsvarighet beträffande de av 1949 års tjänsteförteckningskommitté och biträdesutredningen behandlade tjänsterna. Beträffande vissa tjänster i riksgäldskon-

toret har kommittén funnit sig böra anpassa sina förslag efter vad därom vid 1952 års riksdag beslutats angående löneställningen för personal inom riksbanken (jfr bankoutskottets utlåtande nr 35/1952). Kommittén har ansett sig icke ha att föreslå några åtgärder, som skulle vara att betrakta som ändringar i gällande organisation, och frågor om anställningsform ha icke heller kommit under bedömande.

Lönenämnden, som funnit det angeläget att lönesättningen så långt möjligt sker efter samma principer i riksdagens verk som inom statsförvaltningen i övrigt, har anslutit sig till de riktlinjer kommittén sålunda uppdragit för sitt arbete.

Även *delegerade* ha anslutit sig till ifrågavarande riktlinjer.

Löneställningen för vissa genomgående personalgrupper.

A. Vaktpersonal och chaufförer.

Kommittén. Vad till en början angår *riksbanken* innebär kommitténs förslag beträffande vakt- och chaufförspersonalen vid riksbankens *huvudkontor* ingen annan ändring i nuvarande löneställning än att uppflyttning föreslås av föreståndaren för adressregistret till 13 lönegraden samt av den nuvarande ordinarie chauffören i lönegraden Ca 12 till 14 lönegraden. De obefordrade vaktmästarna vid huvudkontoret skola sålunda enligt förslaget bibehållas vid 11 lönegraden. — För *avdelningskontorens* vidkommande innebär förslaget att vid vardera av kontoren i Göteborg och Malmö en av de två vaktmästartjänsterna därstädes höjes från 11 till 12 lönegraden, medan den andra tjänsten bibehålles i 11 lönegraden. Vaktmästartjänsterna vid riksbankens övriga 23 avdelningskontor föreslås av kommittén uppflyttade från 11 till 12 lönegraden.

Även beträffande de obefordrade vaktmästarna vid *riksgäldskontoret* har kommittén föreslagit, att de skulle bibehållas i 11 lönegraden. Icke heller i övrigt har kommittén funnit skäl föreslå ändring i den nuvarande löneställningen för de vaktmästare, som tjänstgöra hos riksgäldskontoret.

I fråga om *riksdagens* vaktmästare har kommittén föreslagit att bottenlönegraden skulle höjas från 10 till 11 lönegraden. En dylik höjning har kommittén ansett motiverad med hänsyn till — förutom angelägenheten av en god rekrytering — att vissa olägenheter vidlåde vaktmästartjänsterna hos riksdagen dels genom arbetstidens oregelbundna förläggning och dels genom tvånget att under icke-riksdagstid tjänstgöra på annat håll. Kommittén har vidare framhållit bl. a. att, vid bifall till kommitténs förslag, för de tre stora grupperna av vaktmästarpersonal, anställd hos riksdagen och dess verk, komme att gälla en gemensam begynnelselönegrad, något som enligt kommitténs mening borde betraktas som en fördel ur

flera synpunkter. — Beträffande befordringstjänster föreslår kommittén att till 15 lönegraden skola hänföras förste vaktmästarna i riksdagens båda kamrar och expeditionsförmannen å tryckeriexpeditionen samt till 13 lönegraden biträdande förste vaktmästarna i kamrarna, förste vaktmästaren i statsutskottet, den å tryckeriexpeditionen tjänstgörande riksgäldsvaktmästaren och — liksom nu — postvaktmästarna. De biträdande postvaktmästarna föreslås skola kvarstå i 11 lönegraden.

De båda expeditionsvakterna vid *justitie- och militieombudsmansexpeditionerna* ha av kommittén föreslagits uppflyttade från Ca 10 till Ca 11.

För *riksdagsbibliotekets* vidkommande har ingen annan ändring föreslagits än att förste expeditionsvakten uppflyttas från lönegraden Ca 11 till Ca 12.

Rörande den närmare motiveringen till kommitténs förslag i fråga om löneställningen för vaktpersonalen torde få hänvisas till kommitténs betänkande (sid. 3—12).

Det bör här nämnas, att en av kommitténs ledamöter, herr *Kollberg*, föreslagit att 12 lönegraden skulle bestämmas såsom bottenlönegrad för vaktmästarna vid riksbanken och riksgäldskontoret.

Vid de av civilförvaltningens personalförbund begärda *förhandlingarna* har från förbundets sida yrkats

beträffande *riksbanken*, att 12 lönegraden skulle fastställas som bottenlönegrad för riksbankens vaktmästare, att vaktmästarna vid de 23 mindre avdelningskontoren skulle placeras i 13 lönegraden samt att de av kommittén föreslagna befordringstjänsterna för vaktmästare och chaufförer skulle, med ändrade tjänstebestämmingar, erhålla höjd löneställning ävensom att ytterligare befordringstjänster skulle inrättas;

beträffande *riksgäldskontoret*, att bottenlönegraden för riksgäldskontorets vaktmästare skulle vara 12 lönegraden och att samma skillnad i lönegradshänseende i förhållande till vaktmästarna vid statsförvaltningen i övrigt, som varit gällande före tjänsteförteckningsrevisionen, skulle bibehållas för riksgäldskontorets vaktmästare;

beträffande *riksdagens ekonomibyrå*, att de i 13 lönegraden placerade postvaktmästarna samt den hos statsutskottet tjänstgörande förste vaktmästaren skulle uppflyttas till 15 lönegraden samt

beträffande *riksdagsbiblioteket*, att vaktpersonalen i lönehänseende skulle jämställas med övriga inom riksdagshuset tjänstgörande vaktmästare.

Fullmäktige i riksbanken ha helt biträtt kommittémajoritetens förslag rörande löneställningen för vaktmästarpersonalen vid riksbanken. — Beträffande tillämpningen av förslagen ha fullmäktige förordat uppförande å ordinarie stat av tjänsten såsom föreståndare för mynträkingen (lönegraden Ca 18) och av den nuvarande extra ordinarie chaufförstjänsten (lönegraden Ca 12), ökning av antalet tjänster såsom förste bankvaktmä-

tare i lönegraden Ca 13 från 7 till 8 samt indragning av den nuvarande tjänsten såsom förste bankvaktmästare i lönegraden Ca 14. Vidare föreslå fullmäktige att vissa tjänster skola få tillsättas utan föregående ansökningsförfarande, nämligen den förenämnda tjänsten som föreståndare för mynträknings, tjänsten som förste chaufför i lönegraden Ca 14, den ovan omnämnda chaufförstjänsten i Ca 12 samt bankvaktmästartjänsterna i Ca 12 vid de 23 mindre avdelningskontoren, dock med viss reservation beträffande avdelningskontoren i Norrköping och Sundsvall.

Fullmäktige i riksgäldskonoret ha helt anslutit sig till kommitténs förslag i fråga om vaktmästarpersonalen vid riksgäldskonoret. — Beträffande riksdagsvaktmästarna ha fullmäktige uttalat att, även om den av kommittén föreslagna bottenlönegraden kunde synas jämförelsevis hög, fullmäktige icke ville motsätta sig deras placering i 11 lönegraden. Kommitténs förslag i övrigt beträffande vaktmästarpersonalen vid riksdagens ekonomibyrå tillstyrkas av fullmäktige. — I anslutning härtill föreslå fullmäktige att den å tryckeriexpeditionen tjänstgörande riksgäldsvaktmästaren uppföres å ekonomibyråns stat med benämningen biträdande expeditionsförman. Vidare föreslå fullmäktige att på ekonomibyråns ordinarie stat uppföras dels samtliga befordrade icke-ordinarie vaktmästartjänster och dels åtta vaktmästartjänster i bottenlönegraden hos riksdagen. Den för närvarande vakantsatta portvaktstjänsten i lönegraden Ca 10 föreslås indragen.

Riksdagsbibliotekets styrelse har hemställt om uppflyttning av förste expeditionsvakten hos riksdagsbiblioteket till lönegraden Ca 15 och av de ordinarie och extra ordinarie expeditionsvakterna till lönegraden Ca 11 resp. Ca 11.

Justitieombudsmannen och militieombudsmannen ha tillstyrkt kommitténs förslag beträffande lönegradsplaceringen för expeditionsvakttjänsterna vid justitie- resp. militieombudsmansexpeditionen.

Lönenämnden tillstyrker de förslag till lösning av frågan om bottenlönegrad för vaktpersonalen, som framlagts av kommitténs majoritet, under framhållande av att dessa förslag enligt nämndens uppfattning innebure en ur olika synpunkter lämplig avvägning. Lönenämnden biträder även vad i betänkandet anförts i fråga om beföringstjänster.

Lönenämnden har vidare förklarat sig icke ha något att erinra mot de ovan omnämnda förslagen av vederbörande fullmäktige att å ordinarie stat skulle uppföras tjänsterna såsom föreståndare för mynträknings och som chaufför (Ca 12) vid riksbankens huvudkontor samt av vaktmästartjänsterna vid riksdagens ekonomibyrå dels samtliga befordrade tjänster och dels tio tjänster i bottenlönegraden, av vilka två äro avsedda för de biträdande postvaktmästarna.

En av lönenämndens ledamöter (herr *Sommar*) har anslutit sig till det särskilda yttrande av herr Kollberg i fråga om bottenlönegrad för riksbankens och riksgäldskonorets vaktmästare, som fogats vid kommitténs betänkande.

Delegerade ha — under framhållande att de i likhet med riksgäldsfullmäktige funnit, att den av kommittén föreslagna bottenlönegraden för riksdagens vaktmästare måhända kan synas jämförelsevis hög — biträtt vad lönenämnden uttalat. Delegerade tillstyrka sålunda kommitténs förslag i förevarande avseende med de kompletteringar i fråga om uppförande av vissa tjänster på ordinarie stat, som riksbanks- och riksgäldsfullmäktige förordat. Delegerade utgå därvid från att den ändrade anställningsformen icke skall medföra inskränkning i skyldigheten för därav berörda vaktmästarpersonal att under de tider, då riksdagen icke har behov av vederbörandes arbetskraft, tjänstgöra å anvisat tjänsteställe inom statsförvaltningen. Delegerade ha vidare anslutit sig till vad riksbanksfullmäktige föreslagit beträffande medgivande att tillsätta vissa vaktmästartjänster hos riksbanken utan ansökningsförfarande.

B. Maskin-, eldare- och reparatörspersonal.

Kommittén har beträffande ifrågavarande personal framhållit bl. a., att enligt en inom byggnadsstyrelsen verkställd utredning den nuvarande uppsättningen av tekniska tjänster vid riksbankens huvudkontor och riksdagens ekonomibyrå väsentligt avviker från den, som bedömes såsom normal för fasta maskinanläggningar av ifrågavarande storlek och beskaffenhet, samt att det bör betraktas såsom ett önskemål, att en anpassning till den av 1951 års riksdag godkända s. k. normalorganisationen kommer till stånd. Kommittén har emellertid funnit sig böra föreslå, att anpassningen till normalorganisationen överväges successivt i den mån tjänsterna bli vakanta, varvid möjlighet finnes att beakta eventuellt inträdda ändringar i förhållandena.

Vad kommittén sålunda anfört och föreslagit har icke föranlett erinran av *fullmäktige i riksbanken* och *fullmäktige i riksgäldskontoret*. Sistnämnda fullmäktige ha emellertid framhållit att man vid en kommande omprövning av lönesättningen för ifrågavarande personal icke bör underlåta att taga hänsyn till de speciella tjänstgöringsförhållanden, som råda i riksdagshuset och som för övriga personalgrupper motiverat en relativt hög löneställning.

Lönenämnden har icke funnit anledning till erinran mot kommitténs förslag i förevarande avseende.

Även *delegerade* ha biträtt vad kommittén föreslagit.

Löneställningen för övrig personal.

Riksgäldskontoret och riksdagens ekonomibyrå.

Kommittén har i fråga om *biträdespersonalen* föreslagit uppflyttning av två tjänster i lönegraden Ca 8 till 11 lönegraden och av en tjänst i löne-

graden Ca 8 till 15 lönegraden. Beträffande tjänstebenämningarna har kommittén föreslagit att tjänsterna i 11, 13 och 15 lönegraderna benämnas kanslibitråde (i stället för den nuvarande benämningen kameralbiträde), kontorist resp. kansliskrivare (i stället för nuvarande benämningen kontorskrivare).

Kommittén har vidare beträffande *övriga* (högre) *tjänster* föreslagit, att tjänsterna såsom kammarskrivare (Ca eller Ce 20) och förste kammarskrivare (Ca eller Ce 22), skulle, i likhet med vad som genomförts vid den nyligen vidtagna omorganisationen av riksbanken, hänföras till lönegraden Ca 21 resp. 23.

Slutligen har kommittén föreslagit sänkning av en å riksgäldskontorets kanslibyrå placerad tjänst såsom förste byråsekreterare i lönegraden Ca 30 till lönegraden Ca 29 samt uppflyttning av de i lönegraden Ca 27 placerade kamrerartjänsterna till lönegraden Ca 29, dock med undantag för kamrerartjänsten å statsskuldboksbyråns valvsavdelning, vilken enligt meddelad föreskrift skall vara utbytt mot en tjänst såsom byrådirektör i lönegraden Ca 31, så länge nuvarande föreståndaren för avdelningen kvarstår i innehavande befattning. Beträffande sistnämnda befattning förutsätter kommittén, att en omprövning av löneställningen sker vid ombyte av innehavare.

Vid de förda *förhandlingarna* har föreningen Kvinnor i statens tjänst yrkat höjning av förste kontorsskrivartjänsterna hos riksgäldskontoret från 18 till 19 lönegraden. Vidare har föreningen ansett att dels en tjänst i Ca 11 å statsskuldboksbyråns ränteavdelning skulle höjas till 15 lönegraden, i stället för till 13 lönegraden som kommittén föreslagit, dels en tjänst å statsskuldboksbyråns expedition i Ca 8 skulle höjas till 13 lönegraden, i stället för till 11 lönegraden, och dels en å räkenskapsbyråns bokföringsavdelning placerad tjänst i 11 lönegraden skulle uppflyttas till 13 lönegraden. Riksgäldstjänstemännens förening har vid förhandlingarna framställt önskemål om att revisorstjänsterna hos riksgäldskontoret skulle uppflyttas från 25 till 27 lönegraden.

Fullmäktige i riksgäldskontoret ha uttalat, att enligt fullmäktiges mening den av kommittén föreslagna löneställningen för riksgäldskontorets biträdespersonal måste anses tillfredsställande både med hänsyn till arten av de arbetsuppgifter, som åligga denna personal, och i jämförelse med motsvarande personal i andra statliga verk. Fullmäktige ha emellertid förklarat sig icke böra motsätta sig det vid förhandlingarna framförda förslaget om uppflyttning till 13 lönegraden av den ovannämnda tjänsten å statsskuldboksbyråns expedition. Vidare ha riksgäldsfullmäktige uttalat att den av kommittén föreslagna tjänsten i 11 lönegraden å statsskuldboksbyråns korrespondensavdelning borde göras till en extra ordinarie tjänst och förbehållas den där placerade tjänstemannen som en personlig tjänst. Full-

mäktige ha därjämte framhållit att enligt deras mening de nuvarande tjänstebenämningarna böra bibehållas för biträdespersonalen hos riksgäldskontoret med hänsyn bland annat till att de förekomma i riksbanken.

Vad angår tjänsterna för kammarskrivare och högre befattningshavare ha fullmäktige helt biträtt kommitténs förslag, varvid dock fullmäktige uttalat att kammarskrivartjänsterna i 21 lönegraden borde inrättas såsom extra ordinarie tjänster, varvid de nuvarande två kammarskrivartjänsterna i lönegraden Ca 20 skulle föras å övergångsstat. Fullmäktige ha vidare uttalat bland annat, att förordnanden å den ovan omförmälda kamrerstjänsten å statsskuldboksbyråns valvsavdelning liksom hittills borde meddelas i 27 lönegraden.

Fullmäktige ha slutligen hemställt om bemyndigande att utan ansökningsförfarande uppflytta nuvarande tre kamrerare från Ca 27 till Ca 29, nuvarande förste kammarskrivare från Ca eller Ce 22 till Ca resp. Ce 23 samt kammarskrivare från Ca eller Ce 20 till Ce 21.

I sin förut omnämnda skrivelse den 20 april 1953 har *Riksgäldstjänstemännens förening* på anförda skäl anhållit, att delegerade ville uttala att förordnande å tjänsten såsom föreståndare å statsskuldboksbyråns valvsavdelning må meddelas i 29 lönegraden intill dess att frågan om tjänstens definitiva placering avgjorts.

Lönenämnden har icke framställt någon erinran mot kommitténs förslag beträffande löneställningen för biträdespersonalen hos riksgäldskontoret. Nämnden har dock förklarat sig kunna godtaga det vid förhandlingarna med vederbörande personalorganisation framförda yrkandet, att den ordinarie kontorsbiträdestjänst å statsskuldboksbyråns expedition, som kommittén ansett böra placeras i 11 lönegraden, uppflyttas till 13 lönegraden. Nämnden har icke heller velat motsätta sig att de nuvarande tjänstebenämningarna för biträdespersonalen alltjämt begagnas, även om det enligt nämndens mening vore önskvärt, att i förevarande hänseende såväl i riksgäldskontoret som i riksbanken en anpassning ägde rum till vad som är brukligt inom statsförvaltningen i allmänhet.

Vad beträffar de föreslagna tjänsterna i kammarskrivare- och högre grad har lönenämnden likaledes lämnat kommitténs förslag utan erinran. Beträffande Riksgäldstjänstemännens förenings ovanberörda framställning i skrivelsen den 20 april 1953 har nämnden uttalat bland annat, att ett bifall till framställningen — vilket torde kräva riksdagens beslut — skulle innebära ett föregripande av den förutsatta framtida omprövningen av lönegradsplaceringen för ifrågavarande kamrerstjänst. Med hänsyn härtill har lönenämnden för sin del ansett föreningens förslag ingiva sådana principiella betänkligheter, att nämnden icke kunnat förorda detsamma.

Suppleanten i lönenämnden, fröken *Ageman*, har anslutit sig till vad

föreningen Kvinnor i statens tjänst anført vid de förda förhandlingarna beträffande biträdespersonalen.

En av lönenämndens ledamöter (herr *Sommar*) har ansett att lönenämnden bort tillstyrka Riksgäldstjänstemännens förenings framställning i fråga om förordnanden å valvskamrerstjänsten.

Delegerade ha anslutit sig till vad kommittén föreslagit med de jämkningar, som riksgäldsfullmäktige och lönenämnden ansett sig kunna förorda. Antalet tjänster i 13 lönegraden bör enligt delegerade följaktligen ökas med en och antalet tjänster i 11 lönegraden i stället minskas med en i jämförelse med kommitténs förslag. Vad angår vikariatsförordnanden å kamrerstjänsten på statskuldboksbyråns valvsavdelning, ha delegerade anslutit sig till lönenämndens uppfattning att det skulle kunna innebära ett föregripande av den förutsatta omprövningen av tjänstens lönegrads-placering, om förordnanden finge, såsom Riksgäldstjänstemännens förening begärt, meddelas i 29 lönegraden i stället för i 27 lönegraden, såsom hittills skett.

Riksdagsbiblioteket.

Kommittén har föreslagit att i enlighet med de riktlinjer, som tillämpats vid den allmänna tjänsteförteckningsrevisionen, tjänsten såsom förste bibliotekarie bör uppflyttas från Ca 29 till Ca 31 och bibliotekarietjänsterna från 26 till 27 lönegraden. Vidare har kommittén föreslagit, att kanslibiträdestjänsten utbytes mot en kontoristtjänst.

Vid de förda förhandlingarna har *Riksdagsbibliotekets personalförening* ansett, att två bibliotekarietjänster skulle uppflyttas från Ca 26 till Ca 29. Vidare har föreningen hemställt, att en kanslibiträdes- (biblioteksbiträdes-) tjänst i lönegraden Ce 11 skulle utbytas mot en biblioteksassistenttjänst i lönegraden Ce 17.

Riksdagsbibliotekets styrelse har i sitt yttrande hemställt, att en av de ordinarie bibliotekarietjänsterna måtte uppflyttas till lönegraden Ca 29. Beträffande den e. o. kanslibiträdestjänsten har styrelsen föreslagit, att den skulle omvandlas till en biblioteksassistenttjänst i lönegraden Ce 15.

Lönenämnden har tillstyrkt kommitténs förslag under uttalande, att enligt lönenämndens mening tillräckligt bärande skäl icke anförts för de i biblioteksstyrelsens yttrande framförda önskemålen om uppflyttning av en bibliotekarietjänst till Ca 29 och av en kanslibiträdestjänst till tjänst såsom biblioteksassistent i Ce 15.

Med instämmande i vad lönenämnden uttalat ha även *delegerade* biträtt kommitténs förslag.

Justitieombudsmannens expedition.

Kommittén har föreslagit att kanslibiträdestjänsten utbytes mot en kansliskrivartjänst.

Justitieombudsmannen, som tillstyrkt sagda förslag, har i sitt yttrande på anförda skäl hemställt, att byrådirektörstjänsten skulle höjas från Ca 31 till Ca 33.

Lönenämnden, som förklarat sig icke hava något att erinra mot utbytet av kanslibiträdestjänsten mot en kansliskrivartjänst, har beträffande höjningen av byrådirektörstjänsten uttalat följande:

»Tjänsten har icke berörts i betänkandet, vilket enligt vad lönenämnden inhämtat har sin grund i att en omorganisation var ifrågasatt, då tjänsten behandlades inom kommittén. Lönenämnden har vidare erfarit, att de göromål, som för närvarande äro förenade med tjänsten, av kommittén icke ansetts motivera en placering i 33 lönegraden. Sedan lönenämnden tagit närmare kännedom om de synpunkter kommittén anlagt på spörsmålet, ansluter sig nämnden till denna kommitténs uppfattning. Då av justitieombudsmannens yttrande icke framgår annat, än att yrkandet om höjd lönegradsplacering grundar sig på de nuvarande arbetsuppgifterna, kan lönenämnden icke tillstyrka den ifrågasatta höjningen.»

Justitieombudsmannen har sedermera i förenämnda skrivelse den 27 april 1953 upptagit frågan om att tillföra byrådirektörstjänsten ändrade och mera kvalificerade arbetsuppgifter. Efter att ha erinrat om att i riksdagen vid flera tillfällen framställtts önskemål om effektivisering av justitieombudsmannens arbete, därvid förslag framställtts om uppdelning av ämbetet på flera innehavare, ökning av de till justitieombudsmannens förfogande ställda arbetskrafterna m. m. har justitieombudsmannen — under framhållande av att lättnad i justitieombudsmannens arbetsbörda bäst kunde åstadkommas genom skärpta krav på kvaliteten hos de tjänstemän, som biträda justitieombudsmannen — anfört bl. a. följande:

»Genom att byrådirektörsbefattningen nu bliver ledig har jag måst taga organisationsfrågan under förnyat övervägande. Jag har då trots mig finna den bästa lösningen vara den att tills vidare bibehålla den nuvarande organisationen och lägga den önskvärda kvalitetsökningen på byrådirektörstjänsten. Det har befunnits möjligt att befria byrådirektören från handhavandet av expeditionsarbetet, vilket kunnat övertagas av ett kanslibiträde. För byrådirektören komma då att återstå uteslutande kvalificerade arbetsuppgifter, huvudsakligen beredande och föredragning av ärenden för avgörande samt uppsättande av förslag till skrivelser i dessa ärenden, eller således samma uppgifter som ankomma på byråchefen och tillfälligt utanför ämbetet anlidade personer. Dessutom skulle byrådirektören — liksom för närvarande — ha att för justitieombudsmannen anmäla inkomna klagomål, uppsätta redogörelse om klagomålets innehåll för införande i diariet samt föredraga ärenden för ytterligare utredning, infordrande av påminnelser m. m., från vilka arbetsuppgifter byråchefen i allmänhet är befriad. Å andra sidan kunde det ansvarsfulla och besvärliga arbetet med redigeringen av justitieombudsmannens ämbetsberättelse, som nu ombesörjes av byråchefen ensam, till viss del övertagas av byrådirektören.

En absolut förutsättning för den sålunda antydda ordningen är, att till byrådirektörstjänsten kan förvärvas en högt kvalificerad arbetskraft. På denna måste ju kunna ställas i det närmaste samma fordringar som på en

byråchef. Endast om byrådirektören kan uppfylla dessa fordringar, kan den önskade förstärkningen av justitieombudsmansexpeditionen ernås. Min avsikt är att till byrådirektörstjänsten söka erhålla en med förvaltningen förtrogen tjänsteman, varigenom önskemålet om vidgad tillsyn över förvaltningsmyndigheterna skulle kunna tillgodoses.»

Justitieombudsmannen har slutligen framhållit bl. a. att det syntes sannolikt att en uppflyttning av byrådirektörstjänsten till lönegraden Ca 33 icke skulle — trots den avsevärda förstärkning av justitieombudsmansexpeditionen i kvalitativt hänseende som därvid kunde förväntas — medföra någon ökad kostnad för statsverket. Inbesparingen av utgifter för extra anlitad arbetskraft borde nämligen mer än väl uppväga kostnaden för uppflyttning av byrådirektörstjänsten.

Delegerade ha uttalat, att de av vad justitieombudsmannen anfört i sin senaste skrivelse blivit övertygade om angelägenheten av att å justitieombudsmansexpeditionen finnes att tillgå, förutom byråchefen, ytterligare en högt kvalificerad arbetskraft. Enligt delegerades mening skulle en höjning av byrådirektörstjänsten från lönegraden Ca 31 till Ca 33 avsevärt förbättra möjligheterna att förvärva en arbetskraft med de kvalifikationer som justitieombudsmannen förutsatt. Som alltså den föreslagna organisatoriska ändringen syntes delegerade ändamålsenlig, ha delegerade biträtt justitieombudsmannens förslag. Delegerade ha därvid förutsatt, att lönegradshöjningen träder i tillämpning först när tjänsten efter den nuvarande befattningshavarens avgång tillsättes med ny innehavare, och uttalat att anteckning härom bör ske i personalförteckningen för justitieombudsmansexpeditionen.

Militieombudsmannens expedition.

Kommittén har även beträffande denna expedition föreslagit utbyte av den där inrättade kanslibiträdestjänsten mot en kansliskrivartjänst. Vidare har kommittén förordat utbyte av den nuvarande tjänsten såsom byråintendent i lönegraden Ca 27 mot en byrådirektörstjänst i lönegraden Ca 31 under framhållande bl. a. av att enligt kommitténs uppfattning de med tjänsten förenade uppgifterna äro av så kvalificerad natur att en högre löneställning än den nuvarande är motiverad.

Militieombudsmannen och *lönenämnden* ha tillstyrkt vad kommittén föreslagit.

Även *delegerade* ha anslutit sig till kommitténs förslag.

Riksdagens revisorers kansli.

Kommittén har föreslagit höjning av kanslichefstjänsten från lönegraden Cp 14 till lönegraden Cp 15. Vidare har kommittén, under hänvisning till att enligt beslut av 1948 års riksdag statens sakrevision skulle utgöra förebild beträffande anställningsformer och löneställning för de fast anställda

tjänstemännen vid revisorernas kansli, förklarat, att kommittén icke ville motsätta sig bifall till riksdagens revisorers hemställan i förenämnda skrivelse den 30 januari 1953 om att de å personalförteckningen för revisorernas kansli uppförda tjänsterna såsom byrådirektör och sekreterare skulle få placeras i högst lönegraden Ce 33 i stället för, såsom för närvarande är fallet, i högst lönegraden Ce 31.

Kommittéledamoten herr *Kollberg* har förklarat sig utan tvekan tillstyrka att byrådirektörerna hos riksdagens revisorer placeras i högst Ce 33.

Riksdagens revisorer, som tillstyrkt förslaget beträffande kanslichefstjänstens lönegradsplacering, ha i sitt yttrande över betänkandet uttalat, att någon tvekan icke kunde råda därom, att förslaget om ändrad lönegradsplacering för byrådirektörs- och sekreterartjänsterna måste anses väl motiverat. Revisorerna ha sålunda tillstyrkt även detta förslag.

Lönenämnden har anslutit sig till vad kommitténs majoritet anfört beträffande här avsedda tjänster.

Delegerade ha likaledes biträtt vad kommitténs majoritet uttalat och föreslagit.

Tjänste- och personalförteckningar.

Riksbanks- och riksgäldsfullmäktige ha vid sina yttranden fogat förslag till tjänste- och personalförteckningar för riksbanken, respektive för riksgäldskontoret och riksdagens ekonomibyrå. Dessa förslag ingå i de förslag till tjänste- och personalförteckningar för riksdagens verk, vilka som bilagor¹⁾ fogats vid delegerades skrivelse. För riksdagsbiblioteket, justitieombudsmans- och militieombudsmansexpeditionerna samt riksdagens revisorers kansli ha delegerade uppgjort och i sagda bilagor intagit förslag till dylika förteckningar i enlighet med de förslag, för vilka ovan redogjorts.

Tidpunkten för tjänsteförteckningsrevisionens genomförande.

I förenämnda av utskottet till delegerade överlämnade skrivelse (den 12 december 1952) från vissa personalorganisationer har uttalats, att därest frågan om tjänsteförteckningsrevisionen vid riksdagens verk icke kunde lösas av 1952 års riksdag, därav berörda tjänstemannagrupper otvivelaktigt komme att försättas i ett sämre läge än motsvarande kategorier inom statsförvaltningen i övrigt, för vilka beslut om lönesättningen redan fattats vid nämnda års riksdag under dess vår- eller höstsession. Under hänvisning härtill hemställde organisationerna, att bankoutskottet — i den händelse förslag i ämnet skulle föreläggas riksdagen först under år 1953 — måtte medverka till att ifrågavarande tjänstemän vad gällde tidpunkten för revi-

¹⁾ Likalydande med bilagorna A och B vid detta utlåtande.

sionens ikraftträdande skulle jämföras med ovan avsedda tjänstemannagrupper i den övriga statsförvaltningen.

Kommittén har i sitt betänkande anmält, att från personalhåll inför kommitténs uttalande önskemål om att de ändringar i tjänsternas lönegradsplacering, som kunde följa av kommitténs förslag, måtte erhålla viss retroaktiv verkan. Därvid hade hänvisats till de åtgärder, som vidtagits för genomförandet av den i Kungl. Maj:ts proposition nr 241/1952 redovisade delen av den allmänna tjänsteförteckningsrevisionen. Då emellertid kommittén ansett, att berörda spörsmål fölle utanför utredningsuppdraget, gjorde kommittén för egen del icke något uttalande i ämnet.

Spörsmålet bar vidare upptagits till behandling i vissa av de yttranden, som avgivits av riksdagens verk.

Med anmälan att riksgäldstjänstemännens förening vid de förda förhandlingarna yrkat, att de föreslagna lönegradsuppflyttningarna skulle ske retroaktivt från och med den 1 juli 1952 ha *riksgäldsfullmäktige* uttalat, att fullmäktige för sin del icke kunde biträda detta yrkande, utan föresloge att de av fullmäktige förordade ändringarna i lönegradsplacering skulle, i likhet med vad som föreslagits i Kungl. Maj:ts proposition nr 165 till innevarande års riksdag angående lönegradsplaceringen för vissa tjänster inom den civila statsförvaltningen, träda i tillämpning från och med den 1 juli 1953.

Styrelsen för riksdagsbiblioteket har uttalat, att av riksdagsbibliotekets personalförening vid de förda förhandlingarna framställt yrkande om att lönegradsuppflyttningarna skulle tillämpas från och med den 1 juli 1952 icke vore obilligt och att det borde vinna beaktande.

Även *riksdagens revisorer* ha förutsatt att den högre lön, som skulle följa vid uppflyttning av kanslichefs- och byrådirektörstjänsterna vid revisorernas kansli, skulle få tillgodonjutas retroaktivt från och med det nu löpande budgetårets ingång.

Lönenämnden har meddelat, att den delar den av fullmäktige i riksgäldskontoret uttalade meningen, att de ändrade lönegradsplaceringar, som kunna komma att beslutas, böra — i likhet med vad som föreslagits i Kungl. Maj:ts proposition nr 165 till årets riksdag — tillämpas från och med den 1 juli 1953. Någon sådan retroaktiv reglering av löneförmånerna, som från olika håll påyrkats, bör därvid enligt lönenämndens mening icke äga rum.

Ledamoten av lönenämnden herr *Karlsson* har med instämmande av ledamoten herr *Sommar* och suppleanten fröken *Ageman*, uttalat, att den omständigheten att förslaget till tjänsteförteckningsrevision kunde föreläggas riksdagen först under innevarande år icke borde utesluta de tjänstemän, som i samband med revisionens genomförande erhöle högre tjänster, från att komma i åtnjutande av därmed följande förmåner från och med den 1 juli 1952. Tjänstemän vid riksdagens verk skulle eljest komma att miss-

gynnas i förhållande till den övervägande delen av de tjänstemän inom statsförvaltningen i övrigt, som berördes av den allmänna tjänsteförteckningsrevisionen. Även om nya tjänste- och personalförteckningar kunde träda i kraft först från och med den 1 juli 1953, borde således för budgetåret 1952/53 gälla övergångsbestämmelser likartade dem som fastställts av riksdagen i enlighet med Kungl. Maj:ts proposition nr 241/1952.

Delegerade ha biträtt vad fullmäktige i riksgäldskontoret och lönenämnden uttalat i förevarande fråga. Delegerade ha därvid erinrat om att fullmäktige i riksbanken i yttrande till bankoutskottet den 23 april 1953 — i anledning av framställning från riksbankstjänstemännens förening och riksbankens kvinnliga personalförening om att de förbättringar, som i lönegradshänseende genomförts för riksbanken från och med den 1 januari 1953, skulle komma vederbörande tjänstemän till del räknat från och med sistnämnda dag — bestämt avrått från att systemet med retroaktiv reglering av löneförmåner skulle införas beträffande riksbankens personal.

Delegerade ha därför föreslagit, att de ändringar i tjänste- och personalförteckningarna för riksdagens verk, som bliva resultatet av delegerades framställning, skola träda i tillämpning från och med den 1 juli 1953 utan att övergångsanordningar avseende retroaktiv tillämpning av de föreslagna lönegradshöjningarna genomföras.

Kostnadsberäkning.

Kommittén har vid sitt betänkande såsom bilaga 1 fogat en beräkning rörande de ungefärliga kostnader för ett budgetår, som de i betänkandet föreslagna lönegradsupplyftningarna komma att medföra. Denna beräkning slutar å ett sammanlagt belopp för riksdagens samtliga verk å 60 700 kronor.

De jämkningar, som delegerade föreslagit, torde komma att medföra endast obetydlig ytterligare kostnadsökning.

Utskottet.

Såsom delegerade för riksdagens verk framhållit ha de förslag till ändrade tjänste- och personalförteckningar för riksdagens verk, som 1952 års tjänsteförteckningskommitté framlagt, utarbetats i nära anslutning till de bedömningsgrunder, som beträffande närmast jämförliga grupper kommit till användning vid den allmänna tjänsteförteckningsrevisionen. De avvägningar, som därvid skett i lönegradsplaceringen av olika personalgrupper, ha praktiskt taget helt lämnats utan erinran av såväl lönenämnden som

delegerade. Utskottet finner för sin del förslaget såsom helhet väl avvägt. Med hänsyn härtill och då ändringar i det av delegerade framlagda förslaget enligt utskottets mening skulle kunna få konsekvenser för lönegrads-placeringarna inom andra delar av statsförvaltningen än riksdagens verk, får utskottet tillstyrka bifall till delegerades förslag i oförändrat skick. Utskottet avstyrker sålunda bifall till det i motionen II: 601 framställda yrkandet om uppflyttning av en bibliotekarie i riksdagsbiblioteket till 29 lönegraden. Icke heller anser sig utskottet kunna förorda de ytterligare lönegradsuppflyttningar av vaktmästarpersonalen vid riksbanken, riksgäldskontoret och riksdagsbiblioteket, om vilka civilförvaltningens personalförbund hemställt.

Vad angår det i motionen nr II: 606 framställda yrkandet om en personlig uppflyttning av kontorsskrivaren, fru W. Thoman till lönegrad Ce 18 med bibehållande av ordinarie tjänst i lönegrad Ca 15, är utskottet redan av principiella skäl icke berett att tillstyrka en dylik uppflyttning.

Utskottet tillstyrker, att riksdagen lämnar fullmäktige i riksbanken och fullmäktige i riksgäldskontoret bemyndigande att utan ansökningsförfarande tillsätta vissa tjänster i enlighet med vad vederbörande fullmäktige härutinnan föreslagit och att riksdagen likaledes bemyndigar delegerade besluta, att tjänster vid riksdagsbiblioteket samt justitieombudsmans- och militieombudsmansexpeditionerna, vilka föreslås erhålla ändrad löneställning, skola få tillsättas utan ansökningsförfarande.

Vad slutligen beträffar tidpunkten för tjänsteförteckningsrevisionens genomförande, ha fullmäktige i riksbanken och fullmäktige i riksgäldskontoret samt lönenämnden och delegerade förordnat, att förevarande ändringar i tjänste- och personalförteckningarna för riksdagens verk böra tillämpas från och med den 1 juli 1953. Under erinran om att årets riksdag redan beslutat, att ett antal tjänster inom den del av statsförvaltningen, som är underställd Kungl. Maj:t, skall uppflyttas till högre lönegrad från och med den 1 juli 1953 i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (1953 års statsverksproposition, bil. 2, För flera huvudtitlar gemensamma frågor, och proposition nr 165) tillstyrker utskottet delegerades förslag och avstyrker sålunda bifall till det i motionerna nr I: 491 och II: 607 samt II: 605 framställda yrkandet.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet,

1. att motionerna nr II: 601 och II: 606 icke må av riksdagen bifallas;
2. att motionerna nr I: 491, II: 605 och II: 607 icke må av riksdagen bifallas;
3. att riksdagen må, i anledning av delegerades förslag, dels bemyndiga delegerade att, med tillämpning från och med den 1 juli 1953, fastställa ändrade tjänste- och personal-

förteckningar för riksdagens verk i enlighet med vad som framgår av härvid fogade *bilagorna A och B*,

dels bemyndiga fullmäktige i riksbanken och fullmäktige i riksgäldskontoret att utan ansökningsförfarande tillsätta vissa tjänster i enlighet med vad vederbörande fullmäktige härutinnan föreslagit,

dels ock bemyndiga delegerade besluta, att tjänster vid riksdagsbiblioteket samt justitieombudsmans- och militieombudsmansexpeditionerna, vilka föreslås erhålla ändrad löneställning, likaledes skola få tillsättas utan ansökningsförfarande.

Stockholm den 21 maj 1953.

På bankoutskottets vägnar:

FRANS SEVERIN.

Närvarande:

från första kammaren: herrar Ewerlöf, Sundvik*, Mogård, Johanneson, Nordenson och Eliasson;

från andra kammaren: herrar Severin i Stockholm, Nilsson i Landskrona*, Sköldin, Johansson i Kalmar, Magnusson i Tumhult, Jönsson i Rosshol, Löfgren och Boija*.

* Ej närvarande vid justeringen.

Reservationer.

1. Av herrar *Mogård, Nordenson, Magnusson* i Tumhult, *Löfgren* och *Boija*.

I motion nr II: 601 har, med hänvisning till vad av riksdagsbibliotekets styrelse hemställts, yrkats, att en av de ordinarie bibliotekarietjänsterna måtte uppflyttas till lönegraden Ca 29. Nämnade styrelse hade därvid bl. a. anfört, att betydande, ansvarsfyllda och krävande arbetsprestationer på vilade bibliotekets ordinarie bibliotekarier samt att på dem måste ställas krav icke blott på höga akademiska examina och omfattande biblioteksutbildning utan även på personliga förutsättningar och duglighet för biblioteksuppgifter av så kvalificerat slag, varom här vore fråga.

Erinras bör vidare om att riksdagen år 1950 vidtog en sådan ändring i riksdagsbibliotekets stadgar, varigenom behörigheten att antagas som amanuens och bibliotekarie gjordes lika med dem som gälla för kungl. biblioteket och universitetsbiblioteken. Licentiatexamen inom filosofiska

eller juridiska fakulteten eller ock magister- eller kandidatexamen inom vardera av dessa fakulteter föreskrivas sålunda numera som behörighetsvillkor. Det kan vidare erinras om att riksdagen nyligen beslutat att läroverksadjunkter, som ha att undervisa i de högre klassavdelningarna av läroverken, placeras i lönegrad Ca 29, samt att lektorer, som äro filosofie licentiat, ställts i lönegrad Ca 31. För att icke riksdagsbiblioteket i konkurrensen om fullgod akademisk arbetskraft skall ställas i efterhand, synes en lägre lönegradsplacering än Ca 29 icke lämplig eller rimlig.

På grund av vad sålunda anförts hemställas därför,

att riksdagen i anledning av delegerades för riksdagens verk förevarande förslag och med bifall till motion nr II: 601 måtte besluta att i lönegrad Ca 29 placera en av de ordinarie bibliotekarietjänsterna vid riksdagsbiblioteket.

2. Av herrar *Mogård, Johannesson, Nilsson* i Landskrona och *Jönsson* i Rosshol.

Tjänsteförteckningskommittén för riksdagens verk, till vars förslag till lönegradsplacering bankoutskottets majoritet anslutit sig, har beträffande vaktpersonalen såsom en fördel ur flera hänseenden angivit förefintligheten av en gemensam bottenlönegrad, nämligen Ca 11 å gällande löneplan. I överensstämmelse härmed har riksbankens och riksgäldskontorets vaktmästare placerats i nämnda lönegrad samt riksdagens vaktmästare, justitie- och militieombudsmansexpeditionernas expeditionsvakter föreslagits till uppflyttning från lönegrad Ca 10 till Ca 11. Däremot har riksdagsbibliotekets tre expeditionsvakter föreslagits skola kvarstå i 10 lönegraden. Motiveringen för detta ensamstående undantag och brist på konsekvens saknas, varför det måhända är att beteckna såsom utslag av förbiseende, helst som expeditionsvakterna vid kungl. biblioteket och universitetsbiblioteken äro placerade i Ca 11. För att bereda rättvisa åt den lilla gruppen av expeditionsvakter vid riksdagens bibliotek hemställas därför,

att riksdagen i anledning av delegerades för riksdagens verk föreliggande förslag till personalförteckningar måtte besluta att i lönegrad 11 placera expeditionsvakterna vid riksdagsbiblioteket.

Bilaga A.

Tjänsteförteckning för riksdagens verk.

Verk och befattningar	Lönegrad	Verk och befattningar	Lönegrad
<i>Riksbanken (transumt).</i>		<i>Riksdagens ekonomibyrå.</i>	
Kontorsbiträde	Ca 8	Biträdande postvaktmästare ..	Ca 11
Bankvaktmästare	» 11	Eldare	» 11
Eldare	» 11	Vaktmästare	» 11
Kameralbiträde	» 11	Biträdande expeditjonsförman .	» 13
Bankvaktmästare	» 12	Biträdande förste vaktmästare .	» 13
Chaufför	» 12	Förste vaktmästare	» 13
Förste bankvaktmästare	» 13	Postvaktmästare	» 13
Kontorist	» 13	Reparatör	» 13
Förste chaufför	» 14	Expeditionsförman	» 15
Maskinist	» 14	Förste vaktmästare	» 15
Kontorsskrivare	» 15	Kontorsskrivare	» 15
Biträdande övervaktmästare ..	» 16	Maskinist	» 15
Maskinmästare	» 17	Maskinmästare	» 19
Föreståndare för mynträknigen	» 18	Materialförvaltare och över-	
Förste kontorsskrivare	» 18	vaktmästare	» 20
Övervaktmästare	» 20	Revisor	» 25
Kammarskrivare	» 21	Byråchef	» 37
<hr/>		<hr/>	
<i>Riksgäldskontoret.</i>		<i>Riksdagsbiblioteket.</i>	
Kontorsbiträde	Ca 8	Expeditionsvakt	Ca 10
Kameralbiträde	» 11	Förste expeditjonsvakt	» 12
Riksgäldsvaktmästare	» 11	Bibliotekarie	» 27
Förste riksgäldsvaktmästare ..	» 13	Förste bibliotekarie	» 31
Kontorist	» 13	Överbibliotekarie	» 37
Kontorsskrivare	» 15	<i>Justitieombudsmannen och</i>	
Övervaktmästare	» 16	<i>hans expedition.</i>	
Förste kontorsskrivare	» 18	Expeditionsvakt	Ca 11
Förste kammarskrivare	» 23	Kansliskrivare	» 15
Kassör	» 25	Byrådirektör	» 33
Revisor	» 25	Byråchef	Cr 13
Kamrerare	» 27	Justitieombudsman	Cp 21
Förste byråsekreterare	» 29	<i>Militieombudsmannen och</i>	
Kamrerare	» 29	<i>hans expedition.</i>	
Riksgäldskommissarie och byrå-		Expeditionsvakt	Ca 11
chef	» 37	Kansliskrivare	» 15
Riksgäldssekreterare och om-		Byrådirektör	» 31
budsman, byråchef	» 37	Byråchef	Cr 13
Riksgäldsdirektör och chef för		Militieombudsman	Cp 21
riksgäldskontoret	Cp 19	<i>Riksdagens revisorers kansli.</i>	
		Kanslichef	Cp 15

Bilaga B.

Personalförteckning.

Riksbanken (transumt).		Befattningar	Lönegrad
<i>Tjänstemän å ordinarie stat.</i>		1 förste byråsekreterare ...	Ca 29 ¹⁾
Befattningar	Lönegrad	3 kamrerare	» 29
1 övervaktmästare	Ca 20	1 kamrerare	» 27 ²⁾
1 föreståndare för mynträ-		1 kassör	» 25
ningen	» 18	6 revisorer	» 25
4 förste kontorsskrivare	» 18	3 förste kammarskrivare ..	» 23
1 maskinmästare	» 17	6 förste kontorsskrivare ...	» 18
1 biträdande övervaktmästare	» 16	1 övervaktmästare	» 16
6 kontorsskrivare	» 15	8 kontorsskrivare	» 15
1 förste chaufför	» 14	2 förste riksgäldsvaktmästare	» 13
1 maskinist	» 14	4 kontorister	» 13
8 förste bankvaktmästare ...	» 13	17 kameralbiträden	» 11
8 kontorister	» 13	7 riksgäldsvaktmästare	» 11
1 chaufför	» 12	30 kontorsbiträden	» 8 ³⁾
25 bankvaktmästare (1 vid var-			
je avdelningskontor)	» 12	<i>Tjänstemän å övergångsstat.</i>	
26 bankvaktmästare (24 vid hu-		2 kammarskrivare	Ca 20
vudkontoret, 1 vid kontoret			
i Göteborg och 1 vid kontoret			
i Malmö)	» 11		
2 eldare	» 11		
19 kameralbiträden	» 11		
<hr/>			
Anm. 1. — — —			
2. — — —			
3. — — —			
4. När avdelningskontoren i Norr-			
köping och Sundsvall indra-			
gits samt de nuvarande bank-			
vaktmästarna därstädes kun-			
nat placeras å annan ordinarie			
tjänst, minskas antalet bank-			
vaktmästartjänster i lönegra-			
den Ca 12 med två.			
5. — — —			
<hr/>			
Riksgäldskontoret.			
<i>Tjänstemän å ordinarie stat.</i>			
1 riksgäldsdirektör och chef			
för riksgäldskontoret ..	Cp 19		
4 riksgäldskommissarier och			
byråchefer	Ca 37		
1 riksgäldssekreterare och			
ombudsman, byråchef ..	» 37		

¹⁾ Så länge nuvarande förste byråsekreteraren kvarstår i innehavande befattning, utbytes en tjänst i lgr Ca 29 mot en förste byråsekreterartjänst i lgr Ca 30.

²⁾ Så länge nuvarande föreståndaren för statsskuldboksbyråns valvsavdelning kvarstår i innehavande befattning, utbytes en tjänst i lgr Ca 27 mot en byrådirektörstjänst i lgr Ca 31.

³⁾ Fullmäktige i riksgäldskontoret äga tillsätta det ytterligare antal ordinarie tjänster såsom kontorsbiträden i lgr Ca 8, som betingas av grunderna för den reglerade befordringsgången.

Befattningar	Lönegrad
2 reparatörer	Ca 13
2 biträdande postvaktmästare . »	11
2 eldare	» 11
8 vaktmästare	» 11

Riksdagsbiblioteket.*Tjänstemän å ordinarie stat.*

1 överbibliotekarie	Ca 37
1 förste bibliotekarie	» 31
2 bibliotekarier	» 27
1 förste expeditionsvakt	» 12
1 expeditionsvakt	» 10

*Extra ordinarie tjänstemän
i högre lönegrad än Ce 24.*

2 bibliotekarier	Ce 27
----------------------------	-------

Justitieombudsmansexpeditionen.*Tjänstemän å ordinarie stat.*

1 byråchef	Cr 13
1 byrådirektör	Ca 33 ¹⁾

Befattningar	Lönegrad
1 kansliskrivare	Ca 15
1 expeditionsvakt	» 11

Militieombudsmansexpeditionen.*Tjänstemän å ordinarie stat.*

1 byråchef	Cr 13
1 byrådirektör	Ca 31
1 kansliskrivare	» 15
1 expeditionsvakt	» 11

Riksdagens revisorers kansli.*Tjänstemän å ordinarie stat.*

1 kanslichef	Cp 15
------------------------	-------

*Extra ordinarie tjänstemän
i högre lönegrad än Ce 24.*

3 byrådirektörer och sekre- rare	högst Ce 33
---	-------------

¹⁾ Så länge nuvarande byrådirektören i lönegraden Ca 31 kvarstår i tjänst bibehålles byrådirektörstjänsten i sagda lönegrad.

Bilaga C.

Till Herrar Delegerade för riksdagens verk.

Den 28 maj 1952 beslöto delegerade för riksdagens verk att tillsätta en kommitté, bestående av ordföranden i statens lönenämnd, statskommissarien *B. E. Johnsson*, ordförande, samt riksgäldsfullmäktigen *S. Lindholm* och suppleanten i bankofullmäktige, ledamoten av riksdagens andra kammar *G. N. Kollberg*, med uppdrag att verkställa utredning och till delegerade inkomma med förslag *dels* beträffande löneställningen för vaktpersonalen — inklusive chaufförer, maskinister (maskinmästare) och eldare — vid riksdagens samtliga verk, *dels ock* till den tjänsteförteckningsrevision, som kunde finnas påkallad för personalen i övrigt vid andra riksdagens verk än riksbanken.

Sedan utredningsuppdraget nu slutförts, får kommittén — som antagit benämningen 1952 års tjänsteförteckningskommitté för riksdagens verk — härmed överlämna betänkande med förslag till tjänsteförteckningsrevision för riksdagens verk. Undertecknad *Kollberg* har avgivit särskilt yttrande, som bifogas.

Stockholm den 16 mars 1953.

E. Johnsson.

Sigurd Lindholm.

Gustaf Kollberg.

/ Nils Simonsson.

Inledning.

Sådant förevarande utredningsuppdrag formulerats av delegerade för riksdagens verk, avser det *dels* vaktpersonalen — inklusive chaufförer, maskinister (maskinmästare) och eldare — vid riksdagens samtliga verk, *dels ock* personalen i övrigt vid andra riksdagens verk än riksbanken. Ifrågasvarande personalkategorier omfattas tillsammans i runt tal 300 tjänstemän, varav omkring 150 tillhöra vaktpersonalen och ca 100 biträdespersonalen.

Vid sin genomgång av arbetsmaterialet har 1952 års tjänsteförteckningskommitté för riksdagens verk funnit sig böra fråna utredningen undantagna några smärre grupper av tjänster. I skrivelse till bankoutskottet den 3 november 1952, varmed fullmäktige i riksbanken överlämnade en av riksbankschefen Mats Lemne verkställd utredning angående bl. a. riksbankens personalorganisation (se BU 35), anmälde fullmäktige, att direktören vid sedeltryckeriet gjort framställning om inrättande av vissa nya tjänster vid tryckeriet samt om höjning i lönegrad av vissa tjänster, bl. a. tjänsten som bevakningsförmän. Fullmäktige uttalade, att framställningen berörde frågor, som det med hänsyn till den fullmäktige enligt avlöningsreglementet tillkommande befogenheten att inrätta och lönegradsplacera e. o. tjänster syntes ankomma på fullmäktige att avgöra. I anslutning till detta fullmäktiges uttalande har kommittén funnit sig böra föreslå, att lönegradsplaceringen av de tjänster vid sedeltryckeriet, som eljest skulle tillhöra kommitténs verksamhetsområde, prövas samtidigt med de av fullmäktige berörda tjänsterna. Ifrågasvarande tjänster äro — förutom tjänsten som bevakningsförmän — 4 tjänster som nattvakt och en som eldare, alla e. o. I detta betänkande framläggas icke heller några förslag beträffande extra tjänster, bl. a. emedan dessa i vissa fall lönegradsplacerats med hänsyn till särskilda förhållanden, såsom överårighet o. d. De sålunda undantagna tjänsterna uppgå sammanlagt till ett tjugotal.

Igångsättandet av en tjänsteförteckningsrevision för riksdagens verk föregicks av ett uttalande av 1952 års bankoutskott (utl. nr 13), vari utskottet underströk vikten av att en dylik revision skedde snarast möjligt i anslutning till den pågående tjänsteförteckningsrevisionen för den del av statsförvaltningen, som är underställd Kungl. Maj:t. I övrigt har kommittén icke erhållit några särskilda direktiv angående de principer, som borde följas vid utredningen. Emellertid har kommittén fattat bankoutskottets uttalande så, att tjänsteförteckningsrevisionen för riksdagens verk icke endast avsetts skola i tiden anslutas till den allmänna revisionen, utan att man åsyftat även en saklig anknytning till denna. Kommittén har därför sökt att för de olika personalgrupperna vid riksdagens verk så långt möjligt tillämpa samma bedömningsgrunder, som beträffande närmast jämförbara grupper kommit till användning vid den allmänna tjänsteförteckningsrevisionen eller, i fråga om biträdespersonal, vid prövningen av 1947 års biträdesutrednings förslag. Avvikelser från dessa grunder har kommittén ansett böra göras endast om och i den mån det kunnat anses motiverat av speciella arbetsuppgifter eller tjänstgöringsförhållanden, som icke haft motsvarighet beträffande de av 1949 års tjänsteförteckningskommitté och biträdesutredningen behandlade tjänsterna. Beträffande vissa tjänster i riksgäldskontoret har kommittén, såsom framgår i det följande, funnit sig

böra anpassa sina förslag efter vad som vid 1952 års riksdag (BU 35) beslutats angående löneställningen för personal inom riksbanken.

Kommittén har ansett sig icke ha att föreslå några åtgärder, som skulle vara att betrakta som ändringar i gällande organisation. Frågor om anställningsform ha icke kommit under bedömande.

I beslutet om kommitténs tillsättande uttalades, att verksledningarna och respektive personalorganisationer borde beredas tillfälle att delgiva kommittén sina synpunkter på de av kommittén behandlade frågorna. I enlighet härmed har kommittén hållit överläggningar dels med vederbörande verkschefer eller representanter för dem, dels med representanter för personalorganisationerna (Riksgäldskontorets tjänstemannaförening, Föreningen Kvinnor i statens tjänst, Civilförvaltningens personalförbund, Sveriges arbetsledareförbund, Statsanställd maskinpersonals förening och Riksdagsbibliotekets personalförening).

Från personalhåll har inför kommittén uttalats önskemål om att de ändringar i tjänsternas lönegradsplacering, som kunna följa av kommitténs förslag, måtte erhålla viss retroaktiv verkan. Därvid har hänvisats till de åtgärder, som vidtagits för genomförandet av den i prop. 241/1952 redovisade delen av den allmänna tjänsteförteckningsrevisionen. Då emellertid kommittén anser, att berörda spörsmål faller utanför utredningsuppdraget, gör kommittén icke för egen del något uttalande i ämnet.

Löneställningen för vissa genomgående personalgrupper.

A. Vaktpersonal och chaufförer.

Vaktpersonalens antal, tjänstebenämningar och lönegrader framgå av tabellen *bil. 2*, i vilken även de vid riksbanken inrättade chaufförstjänsterna medtagits. Här nedan intages ett sammandrag av tabellen för att tydligare visa fördelningen på lönegrader i de olika verken. I de fall, då någon med ordinarie tjänst förenar högre e. o. tjänst inom samma karriär, redovisas endast den högre tjänsten.

Lönegrad nr	Rb	Rg	Ek	Bibl	JO	MO	Summa
10			25	2	1	1	29
11	62	9	2	1			74
12	2		3				5
13	8	2	2				12
14			3				3
16	1	1					2
18	1						1
20	1		1				2
Summa	75	12	36	3	1	1	128

De nu lämnade uppgifterna rikta uppmärksamheten på tre karakteristiska omständigheter, som påkalla principiella ställningstaganden: 1) två olika bottenlönegrader förekomma, 2) dessa äro båda högre än 9 lönegraden, som före den allmänna tjänsteförteckningsrevisionen var bottenlönegrad för expeditionsvakter inom statsförvaltningen i allmänhet, och 3) karriären förete inom riksbanken och riksdagens ekonomibyrå en ovanligt stor uppsplittring på skilda lönegrader.

Frågan om bottenlönegrad. Allt sedan vaktpersonalen vid riksdagens verk år 1921 inplacerades i lönegrader enligt det för statsförvaltningen i övrigt då nyligen genomförda systemet, ha bankvaktmästarna vid riksbankens huvudkontor samt vid bankens avdelningskontor i Göteborg och Malmö tillhört mot Ca 11 svarande lönegrad. Bankvaktmästarna vid övriga avdelningskontor erhöilo samma löneställning år 1947 efter att dessförinnan ha varit placerade en lönegrad lägre. Även riksgäldsvaktmästarna voro till en början placerade en lönegrad lägre än vaktmästarna vid riksbankens huvudkontor men blevo år 1935 likställda med dessa.

De obefordrade vaktmästarna vid riksdagens ekonomibyrå (tidigare riksdagens hus) inplacerades i lönegrad först från och med år 1948, då de hänfördes till Ce 10. Tidigare hade denna personalgrupp varit arvodesavlönad och anställd endast under riksdagstid, för en riksdag i sänder.

Då 1902 års lönerogleringskommitté på sin tid föreslog, att vaktmästarna vid riksbankens huvudkontor skulle placeras i dåvarande 3 lönegraden, dvs. två lönegrader högre än vaktmästare i de centrala ämbetsverken, anförde kommittén till stöd härför följande:

»Göromålen för riksbankens vaktpersonal i allmänhet äro mycket krävande och av ansvarsfull beskaffenhet. På grund av riksbankens verksamhet är det, bland annat, nödvändigt, att i många fall till vaktpersonalen överlämna valutor med stora värden för flyttningar inom och utom banken. Handhavandet av dessa valutor förutsätter synnerlig uppmärksamhet. Särskilt gäller detta beträffande de vaktmästare, som ombestyrta posttransporterna och inkassering av växlar; i synnerhet är det senare uppdraget krävande och även förenat med en viss personlig risk. Vaktpersonalen i riksbanken är vidare mera bunden av sin tjänstgöring än vid statens verk i allmänhet på grund av dels att tjänstgöringstiden lika litet för denna personal som för övriga befattningshavare kan begränsas till viss tid, dels ock att vaktpersonalen har skyldighet att i tur deltaga i den ständiga bevakningen natt och dag av riksbankens alla lokaler.»

Under hänvisning härtill uttalade kommittén vidare, att vaktpersonalen i riksbanken i allmänhet hade en mera trägen och bunden samt med större ansvar förenad tjänstgöring än vaktmästare inom den civila statsförvaltningen. På grund därav ansågo kommittén, att vaktmästarna i riksbanken kunde göra anspråk på en bättre löneställning än andra vaktmästare.

Sedan dåvarande vice riksbankschefen F. Wallberg år 1942 till fullmäktige i riksbanken överlämnat en utredning med förslag rörande riksbankens inre organisation, uppdrogo fullmäktige åt generaldirektören E. Stridsberg, numera landshövdingen A. Westling och statskommisarien E. Johnsson att såsom sakkunniga avgiva yttrande i fråga om den löneställning, som Wallberg föreslagit för riksbankens personal. De sakkunniga gävo inledningsvis uttryck åt följande allmänna synpunkter.

»I samband med tillkallandet av de sakkunniga yttrade fullmäktige beträffande lönesättningen, att vid omorganisationen borde eftersträvas jämställdhet med motsvarande personal inom den civila statsförvaltningen. Inom denna ha de sakkunniga funnit kommunikationsverken, speciellt postverket, samt tullverket i första hand erbjuda jämförelsepunkter med riksbanken.

Vid sålunda verkställd jämförelse med den civila statsförvaltningen ha de sakkunniga ej kunnat undgå att finna den nuvarande löneställningen för stora grupper av riksbankens personal påfallande hög. Vid utarbetande av sitt förslag har fördenskull utredningsmannen haft att utgå från en för hög lönenivå, vilket torde ha bidragit till att vissa befattningar i omorganisationsförslaget placerats i högre lönegrad än vad som kan anses motsvara lönegradsplaceringen inom statsförvaltningen. De sakkunniga ha däremot vid fullgörande av sitt granskningsarbete bedömt förhållandena med utgångspunkt från de inom den civila statsförvaltningen gällande principerna för lönegradsplacering och därvid ansett sig obundna av den historiskt givna lönesättningen inom riksbanken.

En väsentlig orsak till nuvarande höga lönenivå har tvivelsutan varit det penningansvar, vilket är förenat med ett flertal tjänsteställen i riksbanken. Ett hänsynstagande till detta ansvar, vilket närmast hänför sig till det rutinmässiga handhavandet av kontanta medel och värden, är väl enligt de sakkunnigas uppfattning motiverat men bör principiellt sett icke omfatta samtliga riksbankens befattningshavare. I den mån så låter sig göra, böra därför de befattningshavare och de befattningshavargrupper, å vilka något penningansvar icke vilar, avskiljas och lönegradsplaceras under hänsynstagande enbart till tjänstegöromålens beskaffenhet i och för sig. Å andra sidan böra sådana befattningshavare, i vilkas arbetsuppgifter regelmässigt ingår handhavande av större belopp i kontanter eller vilka intaga en mer utpräglad förtroendeställning inom värdeförvaltningen, placeras i lönegrad under beaktande av att penningansvaret utgör en betydelsefull del av de med befattningarna i fråga förenad eåliggandena. En mellanställning mellan dessa båda grupper intaga de tjänstemän, med vilkas arbetsuppgifter visserligen är förenat ett visst penningansvar men beträffande vilka detta är så begränsat — antingen till tiden eller genom kontrollanordningar — att detsamma icke kan anses medföra egentlig förtroendeställning. I dessa fall bör penningansvaret givetvis beaktas vid lönesättningen men dock icke tillmätas större betydelse.

För en direkt tillämpning i full utsträckning vid lönesättningen av de sålunda angivna reglerna möta emellertid betydande svårigheter med hänsyn till att någon bestämd gräns mellan de skilda grupperna icke kan dragas ävensom till att organisationsförslaget utgår ifrån att befattningshavarna skola kunna utnyttjas än på det ena än på det andra tjänstestället och även på högre befattningar utan särskild vikariatsersättning.

Vid sådant förhållande ha de sakkunniga ansett penningansvaret böra särskilt påverka lönegradsplaceringen allenast i fråga om befattningar, där detta ansvar kan sägas vara konstitutivt för tjänsten. I övrigt ha de sakkunniga funnit penningansvaret böra kompenseras på

det sätt, att inom karriären för olika befattningshavargrupper inrättas ett förhållandevis stort antal befattningar i de högre lönegraderna, vilket skulle medföra en i jämförelse med den civila statsförvaltningen i allmänhet förmånlig befordringsgång.»

Rörande vaktmästarpersonalen uttalade de sakkunniga bl. a.

»Inom statsförvaltningen äro expeditionsvakterna regelmässigt placerade i 5 lönegraden, medan de förste expeditionsvakterna hänförs till 7 lönegraden. Vid vissa verk med endast en expeditionsvakt har befattningen ansetts böra hänföras till 6 lönegraden. I övrigt har placering i sistnämnda lönegrad skett endast i fråga om befattning, för vilken regelmässigt uppställes krav på speciell yrkeskunnighet.

Vaktmästarna inom riksbanken intaga genom det biträde de lämna vid värdeförvaltningen i viss mån en förtroendeställning. Detta förhållande bör enligt de sakkunnigas uppfattning medföra en genomsnittligt högre lönenivå än den för expeditionsvakter vid statsförvaltningen regelmässigt tillämpade. Obestriddigt är dock, att en del av riksbankens vaktmästare fullgöra ett arbete, som i allt väsentligt sammanfaller med det, som åvilar en expeditionsvakt inom statsförvaltningen i övrigt.

Med utgångspunkt härifrån anse de sakkunniga, att vaktmästar-tjänsterna i riksbanken med vissa nedan angivna särskilda undantag böra upptagas med lämplig fördelning på lönegraderna RA 7 och RA 5. Härvid bör givetvis även den icke-ordinarie personalens löneställning anknytas till sistnämnda lönegrad.

Av de 15 befattningar i lönegrad RA 7, som av utredningsmannen föreslagits för huvudkontorets del, förordade de sakkunniga, att 5 nedflyttas till 5 lönegraden.»

Bankoutskottet gjorde i sitt utlåtande (1943 nr 76) över omorganisationsförslaget ett principiellt betydelsefullt uttalande, som synes böra återgivas här:

»Den lönenivå för riksbankens personal, som kommer att bli resultatet av omorganisationen, avviker sålunda i stort sett ej nämnvärt från den nuvarande, i jämförelse med förhållandena inom statsförvaltningen relativt gynnsamma löneställningen. Denna får emellertid anses motiverad särskilt med hänsyn till det penningansvar, vilket är förenat med ett flertal tjänsteställen i riksbanken.»

Med avseende å vaktpersonalen anförde utskottet bl. a.:

»På en punkt har utskottet dock ställt sig tveksamt gentemot fullmäktiges förslag, nämligen i fråga om inrättande av fem nya befattningar såsom bankvaktmästare i 5 lönegraden. Förslaget i denna del bygger på förhållanden inom den civila statsförvaltningen, varest expeditionsvakterna regelmässigt äro placerade i 5 lönegraden, medan förste expeditionsvakterna hänförs till 7 lönegraden. Även om en del av riksbankens vaktmästare fullgör ett arbete, som nära sammanfaller med det, som ankommer på expeditionsvakterna, torde det icke kunna bestridas, att vaktmästarpersonalen inom riksbanken intager en särställning genom det biträde den lämnar vid värdetransporter o. dyl. Med hänsyn härtill och då den ifrågasatta nya vaktmästar-graden avsetts skola komma till användning först sedan samtliga nuvarande icke-ordinarie vaktmästare befordrats till 7 lönegraden, har

utskottet icke ansett det vara erforderligt, att definitiv ställning nu tages till förslaget i fråga.»

Riksdagen fattade beslut i enlighet med vad utskottet anfört.

Beträffande riksgäldskontorets vaktmästare anförde 1902 års löne regleringskommitté, som ansåg att dessa vaktmästare borde placeras i dåvarande 2 lönegraden, att de till följd av arten av riksgäldskontorets verksamhet hade att i ej ringa omfattning transportera och handhava betydande värden och fördenskull också måste anses ha ett mera ansvarsfullt och krävande arbete än som åläge såväl vaktmästare i den civila statsförvaltningen i allmänhet som de till placering i första lönegraden föreslagna vaktmästarna i riksdagsbiblioteket samt vid justitieombudsmans- och militieombudsmansexpeditionerna.

Riksgäldsvaktmästarnas uppflyttning år 1935 till paritet med bankvaktmästarna vid riksbankens huvudkontor ägde rum på förslag av riksgäldskontorets organisationskommitté, som bl. a. uttalade:

»Utöver de göromål, som i allmänhet tillkomma vaktmästarpersonal inom den centrala statsförvaltningen, ha vaktmästarna i såväl riksbanken som riksgäldskontoret särskilda åligganden, vilka sammanhånga med de båda verkens rörelse. Till vaktmästarpersonalen överlämnas sålunda värden till stora belopp för transporter inom och utom verken. Särskilt gäller detta beträffande vaktmästare, som ombestyra postgöromål och — i riksbanken — inkassering av växlar. I huvudsak åligga likartade göromål de båda verkens vaktmästare.»

Nuvarande ordning beträffande riksdagsvaktmästarnas anställnings- och avlöningsförhållanden grundar sig i sina huvuddrag på vissa riktlinjer, som uppdrogos i en inom 1946 års bankoutskotts kansli utarbetad och av utskottet godkänd promemoria. Enligt denna borde man övergå till ett system med helårsanställda vaktmästare, inordnade under avlöningsreglementet för riksdagens verk. Riksdagsvaktmästarna skulle vara skyldiga att under de tider, då riksdagen icke hade behov av deras arbetskraft, tjänstgöra å anvisat tjänsteställe inom statsförvaltningen. I viss omfattning borde vaktmästarna därvid kunna utnyttjas inom riksdagens egna verk, i främsta rummet riksbanken, riksgäldskontoret och riksdagens hus, ävensom anlitas för biträde åt statsrevisionen, kyrkomöten, statliga kommittéer m. fl. I den mån så icke läte sig göra borde de i första hand hänvisas till tjänstgöring vid postverket. Beträffande anställningsformerna uttalades bl. a., att ordinarie anställning t. v. icke skulle komma till användning.

För utredning av vissa särskilda spörsmål i samband med övergång till det sålunda förordade systemet, bl. a. frågan om lönegradsplaceringen, tillkallades dåvarande riksgäldsfullmäktigen E. Eriksson och riksgäldskommissarien S. Widlund. I lönegradsfrågan innehöll utredningsmännens utlåtande bl. a. följande.

En jämförelse borde komma till stånd mellan de ifrågavarande vaktmästarna och under avlöningsreglementet för riksdagens verk redan lydande tjänstemän med närmast motsvarande arbetsuppgifter. Vidare syntes man böra jämföra de till riksdagsvaktmästarna då utgående avlöningarna med tjänstemännens dåvarande och efter den 1 juli 1947 utgående löneförmåner. Därvid borde beaktas, att riksdagsvaktmästarnas avlöningar hade bestämts bl. a. med hänsyn till att avlöningen utginge allenast för den tid riksdagen påginge. Det borde

vidare uppmärksammas, att vaktmästarpersonalen icke ägde rätt till de förmåner av tjänste- och familjepension, ålderstillägg, semester, viss lön under sjukdom och annan ledighet, vikariatsersättning, sjukvård, begravningshjälp m. m., som följde med e. o. anställning.

Av det anförda syntes det utredningsmännen framgå, att man vid en inplacering av vaktmästarpersonalen icke kunde utgå allenast från en direkt lönejämförelse. Med beaktande av samtliga på frågan inverkan omständigheter hade utredningsmännen funnit en inplacering av riksdagsvaktmästarna i de fr. o. m. den 1 juli 1947 gällande lönegraderna 14, 12 och 10 närmast böra ifrågakomma.

Bankoutskottet vid 1947 års riksdag (utl. nr 57) tillstyrkte, att den nya organisationen skulle genomföras fr. o. m. 1948 års riksdag i huvudsaklig överensstämmelse med utredningsmännens förslag. Utskottet framhöll, i anslutning till ett uttalande av utredningsmännen, att det vid ordnandet av vaktmästarnas tjänstgöring såväl inom som utom riksdagen borde tillses, att arbetstiden till fullö utnyttjades samt att tjänstgöringen hos riksdagen icke varade längre än som betingades av arbetets fullgörande.

Vid 1952 års riksdags vårsession väcktes likalydande motioner (I: 158 och II: 205), i vilka hemställdes, att riksdagen måtte med verkan från den 1 januari 1952 besluta placera riksdagens vaktmästarpersonal »i samma lönegrader som motsvarande personal vid riksbanken och riksgäldskontoret nu tillhör eller kommer att tillhöra efter det pågående tjänsteförteckningsrevision slutförts». Motionärerna hänvisade till riksdagsvaktmästarnas arbetstids- och tjänstgöringsförhållanden, bl. a. skyldigheten att under de tider riksdagen icke är samlad tjänstgöra i olika statliga verk. Motionerna avstyrktes av lönenämnden för riksdagens verk, fullmäktige i riksgäldskontoret och bankoutskottet (utl. nr 13). Utskottet anförde, att frågan om lönegradsplaceringen för riksdagens vaktmästarpersonal torde få prövas i samband med en tjänsteförteckningsrevision avseende riksdagen och dess verk. I anslutning härtill gjorde utskottet vidare det uttalande, som återgivits i inledningen till detta betänkande. Riksdagen godkände utskottsuttåtandet.

Vid sina undersökningar har kommittén kommit till den uppfattningen, att för flertalet vaktmästare i riksbanken och riksgäldskontoret arbetsuppgifterna till sin art icke skilja sig från de uppgifter, som bruka ankomma på expeditionsvakter i de statliga verken. I stort sett synes nämligen arbetet bestå i inre och yttre transporter, iordningställande av försändelser, vakt-hållning, passning, dragning av stenciler och liknande allmänna vaktmästargöromål. Sådana göromål kunna i och för sig icke motivera någon högre löneställning än den för expeditionsvakter normala 10 lönegraden. Beträffande riksbankens och riksgäldskontorets vaktmästare föreligger emellertid den särskilda omständigheten, att dessa i viss utsträckning ha att taga befattning med värden av olika slag — mynt, sedlar, checkar, obligationer osv. Av vaktmästarpersonalen utförda transporter avse sålunda till stor del dylika värden. Såvitt kan bedömas av de förut återgivna uttalandena, är det den nu nämnda omständigheten, som ansetts motivera, att ifrågasvarande personal placerats högre än den i övrigt jämförliga personalen inom statsförvaltningen.

Enligt kommitténs mening kan visst fog finnas för uppfattningen, att ett dagligt eller åtminstone ofta återkommande handhavande av värden

bör inverka höjande på löneställningen. Frågan, på vilket sätt och med vilken styrka nämnda faktor bör påverka lönegradsplaceringen, har av tidigare utredningar besvarats på olika sätt. Sålunda fann 1902 års löne-regleringskommitté, att ansvaret för värden borde föranleda en skillnad av två lönegrader i förhållande till vaktmästare i allmänhet, medan 1942 års sakkunnigas förslag syftade till att åvägabringa en *genomsnittligt* högre lönenivå genom differentiering på två skilda lönegrader, nämligen dels den för expeditionsvakter allmänt tillämpade och dels en två nummer högre lönegrad. Vid övervägandet av förevarande spörsmål har kommittén för sin del funnit, att en lönedifferentiering, som icke grundas på föreliggande skillnader i arten av de med olika tjänster förenade arbetsuppgifterna eller är en följd av att aspirantanställning tillämpas, framstår såsom mindre lämplig. Det gäller således att fixera en enhetlig bottenlönegrad. Härvid bör enligt kommitténs mening rekryteringssynpunkten vara avgörande: självfallet har man också att taga hänsyn till de efter den allmänna tjänsteförteckningsrevisionen gällande lönegradsplaceringarna för andra tjänstemannagrupper. Med angivna utgångspunkter blir frågeställningen i första hand: Vilken löneställning erfordras för att tillförsäkra riksbanken och riksgäldskontoret ett tillräckligt rekryteringsurval med hänsyn till de krav på ordningssinne och allmän pålitlighet, som böra kunna ställas på den ifrågavarande personalen? Ur den anställningssökandes synpunkt är det icke blott begynnelselönen, som har betydelse, utan man måste förutsätta, att han vid valet mellan olika verk även fäster avseende vid möjligheterna till framtida befordran. Kommittén vill framhålla, att dessa möjligheter äro vida större i riksbanken och riksgäldskontoret än i de centrala ämbetsverken, där det endast i undantagsfall förekommer mer än en befordringstjänst för vaktmästarpersonalen. Med hänsyn till vad nu anförts håller kommittén före, att en löneställning, som ligger en lönegrad över den vanliga expeditionsvaktlönen, är till fyllest ur rekryteringssynpunkt. En högre löneställning skulle enligt kommitténs uppfattning icke heller vara sakligt motiverad vid jämförelse med arbetsuppgifter, kompetenskrav och ansvar på andra slag av tjänster i den del av löneskalan det här gäller — det torde vara tillräckligt att erinra, att exempelvis furirer äro placerade i 10 och 11 lönegraderna, hantverkare (av vilka kräves fullgod yrkesskicklighet) i 12 lönegraden och förrådsförmän vid försvaret i 13 lönegraden.

Kommittén föreslår således, att de obefordrade vaktmästarna vid riksbankens huvudkontor och riksgäldskontoret bibehållas i 11 lönegraden; till frågan om vaktmästarna vid riksbankens avdelningskontor återkommer kommittén här nedan.

Vid ettvarrt av riksbankens avdelningskontor i Göteborg och Malmö finnas två vaktmästare men vid övriga avdelningskontor endast en. Inom statsförvaltningen i allmänhet äro s. k. ensamma expeditionsvakter regelmässigt placerade en lönegrad över den vanliga, 10 lönegraden. I enlighet härmed föreslår kommittén, att vid samtliga avdelningskontor utom de i Göteborg och Malmö bankvaktmästaren hänföres till 12 lönegraden. I fråga om de båda angivna kontoren föreslås, att en av bankvaktmästartjänsterna uppflyttas till 12 lönegraden, medan den andra bibehålles i 11 lönegraden.

Härefter har kommittén att behandla frågan om bottenlönegrad för riksdagsvaktmästarna. I än högre grad än för bank- och riksgäldsvaktmästarna gäller i fråga om riksdagsvaktmästarna, att deras arbetsuppgifter

till sin allmänna beskaffenhet sammanfalla med expeditionsvakternas. Detta betyder, att 10 lönegraden bör tagas till utgångspunkt. Den frågan uppställer sig emellertid, huruvida de allmänna tjänstgöringsförhållandena böra föranleda någon avvikelse från denna lönenivå. I de förut nämnda motionerna I: 158 och II: 205 vid 1952 års riksdag anfördes bl. a. följande:

»Det må här erinras om att vaktmästarpersonalen i riksdagshuset under pågående session har sin dagliga tjänstgöring förlagd till varierande tider mellan kl. 9.00—22.00 med förlängd tjänstgöring utan särskild ersättning då nattplenum förekommer. Vidare förekommer regelbunden tjänstgöring å sön- och helgdagar och extra passning vid partisammanträden m. m.

Under de tider, då riksdagen icke är samlad, är personalen beordrad att tjänstgöra i olika statliga verk. Vid denna tjänstgöring får riksdagshusets personal i första hand träda in som semestervikarier med följd, att egen semester i vissa fall får tagas på ur semestersynpunkt mindre lämpade tider. Sommartjänstgöringen i verken medför också att denna får uppehållas på flera olika håll med de personliga olägenheter som en sådan ordning innebär. Vi anse att påtalade olägenheter böra kompenseras, lämpligen genom en förhöjd lönegradsplacering.»

Kommittén har hos riksdagens ekonomibyrå inhämtat närmare upplysningar om de berörda förhållandena.

För vaktmästarna i 10 lönegraden utgjorde den genomsnittliga arbetstiden per månad under riksdagens vårsession 1952 enligt lämnade arbetsrapporter:

För vaktmästare i kamrarnas kanslier och kapprum	173 tim.
» » i utskotten	187 »
» » på ekonomibyrån och tryckeriexp.	182 »

Enligt gammal praxis erhålla samtliga vaktmästare under riksdagens påskferier två dagars extra ledighet. Hänsyn härtill har ej tagits i ovanstående siffror. Ej heller är lunchrast, där sådan kunnat uttagas, fråndragen annat än för tryckeriexpeditionens vaktmästare.

För kammarvaktmästarnas del följes under plenifria dagar ett arbetschema, som förskjutes veckovis; plenidagar skola samtliga dessa vaktmästare vara i tjänst från en timme före till en timme efter plenum. Söndags-tjänstgöring, bestående i telefonpassning o. d., fullgöres med 4 timmar var tredje sön- och helldag i första kammaren och 8 timmar var tionde sön- och helldag i andra kammaren. Antalet timmar obekvämt arbetstid var under vårsessionen 1952 genomsnittligt 19 per månad. I första kammaren pågingo 5 och i andra kammaren 6 arbetsplena till efter kl. 24.

I utskotten är arbetstiden mera regelbunden än i kamrarna, i allmänhet kl. 9—17, lördagar kl. 9—15. I statsutskottet är vaktställningen utsträckt till kl. 19 men går i skift för vaktmästarna i 10 lönegraden, varigenom den sammanlagda arbetstiden ej blir längre än i övriga utskott. De dagar kamrarna hålla arbetsplena tjänstgöra utskottsvaktmästarna i stor utsträckning på kamrarnas läktare. Antalet timmar obekvämt arbetstid var under vårsessionen 1952 genomsnittligt 4 per månad.

Vaktmästarna på ekonomibyrån och tryckeriexpeditionen ha i allmänhet 42 timmars arbetsvecka. Två av vaktmästarna i 10 lönegraden tjänstgöra i skift mellan kl. 7 och 19.

Gällande bestämmelser om provisoriskt lönetillägg för tjänstgöring på obehvämlig arbetstid medföra, att sådant tillägg i praktiken utgår för omkring hälften av den tjänstgöring, som fullgöres efter kl. 22.

I fråga om förläggningen av riksdagsvaktmästarnas semesterar och deras tjänstgöring i olika verk m. m. framgår av de erhållna uppgifterna följande. Av det sammanlagda antalet under åren 1951 och 1952 uttagna semesterdagar, belöpande på respektive år, har den helt övervägande delen infallit under månaderna juni—september. Under år 1951 åtnjöt 22 vaktmästare sin årssemester i ett sammanhang, medan 13 hade den uppdelad på två perioder och 5 på flera än två perioder. Motsvarande siffror voro för år 1952 resp. 18, 15 och 7. Tjänstgöring utom riksdagen har de båda senaste åren förekommit bl. a. i olika statsdepartement, postverket, riksbanken, riksgäldskontoret och socialstyrelsen samt vid statens järnvägar och — efter eget medgivande — vid AB Stockholmssystemet. Därvid ha 13 resp. 10 vaktmästare tjänstgjort endast i ett verk, 13 resp. 18 i två verk och 1 resp. 3 i tre verk.

Av de upplysningar kommittén sålunda erhållit synes det berättigat att draga de slutsatserna, att arbetstiden för riksdagsvaktmästarna genomsnittligt i stort sett motsvarar vad som eljest är vanligt samt att några mera välgående invändningar i betraktande av omständigheterna knappast kunna göras mot semesterfrågans lösning. Däremot torde icke kunna förnekas att vissa olägenheter i jämförelse med arbetsförhållandena för expeditivvakter i allmänhet äro förenade med förevarande tjänster dels genom arbetstidens oregelbundna förläggning, dels ock genom tvånget att under icke-riksdagstid tjänstgöra i ett eller ett par främmande verk. Med hänsyn till de antydda särskilda omständigheterna och med beaktande jämväl av angelägenheten av en god rekrytering anser kommittén det vara motiverat, att bottenlönenivån för riksdagsvaktmästarna bestämmas till 11 lönegraden. Dock föreslår kommittén icke någon ändring beträffande portvaktstjänsterna. Med dem förenade sysslor bestridas sedan någon tid av tillfällig, icke löneplansanställd personal, och denna anordning lär vara avsedd att fortbestå.

Därest kommitténs nu och i det föregående framlagda förslag vinna bifall, kommer för de tre stora grupperna av vaktmästarpersonal, anställd hos riksdagen och dess verk, att gälla en gemensam begynnelselönegrad. Detta bör enligt kommitténs mening betraktas som en fördel ur flera synpunkter.

De båda expeditivvakterna vid justitie- och militieombudsmansexpeditionerna, vilka redan före den 1 juli 1952 varit placerade i Ca 10 såsom »ensamvaktmästare», böra i överensstämmelse med eljest tillämpade grundsatser uppflyttas till Ca 11.

För riksdagsbibliotekets vidkommande synes annan ändring icke vara påkallad än att förste expeditivvakten uppflyttas till Ca 12.

Befordringstjänster. I riksbanken försvåras värderingen av olika för vaktpersonal avsedda befattningar därav, att personalen i stor utsträckning icke är fast placerad utan cirkulerar mellan befattningarna och att dessa således icke utgöra särskilda tjänster. Samtliga tjänstemän i högre lönegrad än Ca (Ce) 11 äro dock fast placerade och dessutom, enligt vad kommittén erfarit, följande tjänstemän i 11 lönegraden, nämligen förestån-

daren för adressregistret och 4 andra där tjänstgörande vaktmästare samt 5 vaktmästare på mynträkningsavdelningen. Kommittén har vid sin genomgång av arbetsuppgifterna icke funnit skäl föreslå annan ändring än att föreståndaren för adressregistret, som utövar förmanskap över 4 kvinnliga biträden förutom de nämnda 4 vaktmästarna, uppflyttas till 13 lönegraden.

Den ordinarie chauffören, nu placerad i Ca 12, har ansvaret för skötseln av riksbankens bilpark och kan sägas intaga en förmansställning. Kommittén anser sig kunna förorda, att han placeras i 14 lönegraden.

I riksgäldskontoret har vaktmästarpersonalen icke några arbetsuppgifter, som enligt kommitténs mening motivera vare sig en höjning av nuvarande löneställning för redan befordrade vaktmästare eller inrättandet av flera befordringstjänster; angående en riksgäldsvaktmästare, som tjänstgör å riksdagens tryckeriexpedition, hänvisas till det följande.

Vaktpersonalen hos riksdagen bör enligt kommitténs mening fördelas på lönegraderna 15, 13 och 11. Till 15 lönegraden böra hänföras förste vaktmästarna i kamrarna och expeditionsförmannen å tryckeriexpeditionen samt till 13 lönegraden biträdande förste vaktmästarna i kamrarna, förste vaktmästaren i statsutskottet, den å tryckeriexpeditionen tjänstgörande riksgäldsvaktmästaren och — liksom nu — postvaktmästarna. De biträdande postvaktmästarna böra kvarstå i 11 lönegraden. Därest nämnde riksgäldsvaktmästare anses böra alltjämt redovisas å riksgäldskontorets stat, synes hans tjänstebenenämning böra ändras till förste riksgäldsvaktmästare. I annat fall synes benämningen biträdande expeditionsförmän lämpligen kunna ifrågakomma.

B. Maskin-, eldar- och reparatörspersonal.

Vid riksbankens huvudkontor och riksdagens ekonomibyrå finnas följande tjänster tillhörande ovan angivna kategorier.

Lönegrad	Tjänst	Antal vid		A n m.
		riksbanken	ekonomibyrån	
Ca 11	Eldare	2	2	
Ca 11	»		1	
Ca 13	Reparatör		2	
Ca 14	Maskinist	1		Får ej tillsättas så länge nuv. bitr. maskinisten i Ca 15 kvarstår i tjänst.
Ca 15	»		1	
Ca 17	Maskinmästare	1		Får ej tillsättas så länge nuv. maskinisten i Ca 19 kvarstår i tjänst.
Ca 19	»		1	

Inom statsförvaltningen i allmänhet bestämmes numera löneställningen för personal vid fasta maskinanläggningar i anslutning till av 1951 års riksdag godkända grunder efter ett normalschema för personaluppsättning-

en, som baserar sig på en av byggnadsstyrelsen i samråd med representanter för vissa andra verk företagen översyn (se 1951 års statsverksproposition, för flera huvudtitlar gemensamma frågor) av anläggningarna, vilka därvid fördelats på 8 grupper.

Schemat ansluter sig till en av byggnadsstyrelsen tidigare föreslagen och av 1950 års riksdag godkänd klassificering av statsförvaltningens fasta maskinanläggningar.

Klassificeringen omfattar icke till riksdagens verk hörande maskinanläggningar. Då emellertid kommittén funnit angeläget, att lönesättningen vid sistnämnda anläggningar bestämmas efter samma normer som inom förvaltningen i övrigt, har kommittén anhållit, att byggnadsstyrelsen ville företaga en klassificering av anläggningarna i fråga med tillämpning av de grunder som följts vid den tidigare klassificeringen. Efter verkställd utredning har styrelsen meddelat, att riksdagshuset är att hänföra till grupp 5 och riksbankshuset till grupp 3. Detta betyder, att personaluppsättningen borde — om ändring förutsattes icke skola ske i totala antalet tjänster — vara den, som framgår av följande sammanställning.

Lönegrad	Tjänst	Antal vid	
		riksbanken	ekonomibyrån
10	Eldare	2	1
11	»	1	2
12	Reparatör		2
13	»		1
13	Maskinist	1	
17	Maskinmästare		1

Av det anförda framgår, att den nuvarande uppsättningen av tekniska tjänster vid riksbankens huvudkontor och riksdagens ekonomibyrå väsentligt avviker från den, som bedömts såsom normal för fasta maskinanläggningar av ifrågavarande storlek och beskaffenhet. Enligt de allmänna synpunkter kommittén anlagt på sitt uppdrag bör det betraktas som ett önskemål, att en anpassning till normalorganisationen kommer till stånd. Även om riksdagen nu skulle besluta, att en dylik anpassning skulle genomföras omedelbart och avse samtliga berörda tjänster, komme en så genomgripande omorganisation, som det därvid skulle bli fråga om, likväl i realiteten att vara genomförd först efter lång tid; kommittén utgår nämligen från att — liksom varit fallet vid den allmänna tjänsteförteckningsrevisionen — nuvarande innehavare av tjänster, som ifrågakomma till nedflyttning, generellt medgivas kvarstå i innehavda lönegrader. Med hänsyn härtill har kommittén funnit sig böra föreslå den lösningen, att anpassningen till förenämnda normalorganisation överväges successivt i den mån tjänsterna bli vakanta, varvid möjlighet finnes att beakta eventuellt inträdda ändringar i förhållandena. Något omedelbart beslut om ändrade lönegradsplaceringar skulle alltså icke erfordras beträffande nu förevarande personalkategorier.

Löneställningen för övrig personal.*Riksgäldskontoret och riksdagens ekonomibyrå.*

Biträdeskarriären omfattar inom riksgäldskontoret och riksdagens ekonomibyrå följande slag av tjänster, bortsett från tjänster i reglerad befordringsgång, nämligen kameralbiträden (Ca 11), kontorsskrivare (Ca 15) och förste kontorsskrivare (Ca eller Ce 18). Kontoristgraden, som eljest normalt ingår i nämnda karriär, saknas alltså i dessa verk.

Kommittén har beträffande biträdespersonalen funnit skäl föreslå de förändringar, som framgå av följande sammanställning. Förslagen innebära bl. a., att tjänster i 13 lönegraden införas.

Antal	Placering och arbetsuppgifter	Nuvarande lönegrad	Föreslagen lönegrad
	Statsskuldboksbyrån.		
	Ränteavdelningen.		
1	Ränteutbetalning, nyinskrivning i statsskuldboken.	Ca 11	13
1	Ärenden angående förkomna förvaringsbevis och certifikat.	Ca 11	13
	Expeditionen.		
1	Granska inkommande certifikat och förvaringsbevis, tillsammans med annan tjänsteman underskriva förvaringsbevis.	Ca 8	11
	Korrespondensavdelningen.		
1	Stenografering.	Ca 8	11
	Räkenskapsbyrån.		
	Vinstutbetalningen.		
1	Undersöka premieobligationer, som utfallit med vinst, kontrollera vinstböcker.	Ca 11	13
	Obligationsbyrån.		
	Sparobligationsavdelningen.		
1	Bokföring, registrering, upprätta utbetalningsorder å likvid till postverket och bankerna för sparobligationsredovisningarna.	Ca 8	15

Vid bifall till dessa förslag kommer relationen mellan antalet biträdes-tjänster i olika lönegrader att förändras på följande sätt:

Lönegrad	Nu		Enligt förslag	
	Antal	%	Antal	%
18	7	8,9	7	8,9
15	7	8,9	8	10,1
13	—	—	3	3,8
11	19	24,0	18	22,8
4—8	46	58,2	43	54,4
Summa	79	100,0	79	100,0

Det må framhållas, att 18 lönegraden icke brukar ingå i lönegradsserien för biträdespersonal, vilken serie genomgående är uppbyggd av udda lönegrader. Då emellertid 18 lönegraden utnyttjas för förste kontorsskrivare i riksbanken, även efter den tidigare omnämnda översynen av bankens organisation, har kommittén ansett sig icke böra föreslå någon ändring i lönegradsplaceringen för ifrågavarande tjänster i riksgäldskontoret. Vid sådant förhållande torde även tjänstebenämningen tills vidare böra bibehållas, ehuru den icke överensstämmer med eljest gängse benämningar på tjänster i det löneläge det här gäller. Däremot föreslår kommittén, att tjänsterna i 11, 13 och 15 lönegraderna benämnas resp. kanslibitråde, kontorist och kansliskrivare.

Tjänsterna som kammarskrivare (Ca eller Ce 20) och förste kammarskrivare (Ca eller Ce 22) ha direkta motsvarigheter i riksbanken. Vid den nyssnämnda omorganisationen i riksbanken ha ifrågavarande tjänster i princip hänförs till lönegraderna 21 resp. 23. Kommittén anser sig böra föreslå, att samma ändringar genomföras i riksgäldskontoret.

I riksgäldskontoret finnes en på kanslibyrån placerad tjänst som förste byråsekreterare i Ca 30. Tjänsten benämndes tidigare förste byråsekreterare och ombudsman. År 1951 överfördes emellertid ombudsmansgöromålen till riksgäldssekreteraren. Enligt kommitténs mening saknas anledning att bibehålla den förstnämnda tjänsten i högre lönegrad än Ca 29. Till denna lönegrad synes också de f. n. i Ca 27 placerade tjänsterna som kamrerare böra hänföras, dock med undantag för kamrerartjänsten å statsskuldboksbyråns valvsavdelning, vilken enligt meddelad föreskrift skall vara utbytt mot en tjänst som byrådirektör i Ca 31, så länge nuvarande föreståndaren för avdelningen kvarstår i innehavande befattning. Vid ombyte av innehavare torde löneställningen böra omprövas.

Riksdagsbiblioteket.

I enlighet med riktlinjer, som tillämpats vid den allmänna tjänsteförteckningsrevisionen, bör tjänsten såsom förste bibliotekarie uppflyttas från Ca 29 till Ca 31 och bibliotekarietjänsterna i 26 lönegraden till 27 lönegraden. Vidare finner kommittén skäl föreslå, att kanslibiträdets tjänsten utbytes mot en kontoristtjänst med hänsyn främst till den korrespondens, till icke ringa del på främmande språk, som det åligger innehavaren att ombesörja.

Justitieombudsmannens expedition.

Kommittén föreslår, att kanslibiträdestjänsten, på vars innehavare under senare tid överflyttats en del mera kvalificerade och självständiga göromål, utbytes mot kansliskrivartjänst.

Militieombudsmannens expedition.

Även den vid denna expedition inrättade kanslibiträdestjänsten bör utbytas mot kansliskrivartjänst.

Hos MO-ämbetet förekommande ärenden fördelas efter av MO fastställda grunder mellan byråchefen och byråintendenten. På den sistnämnde ankommer sålunda att bereda och föredraga ärenden angående bl. a. det militära kassaväsendet, tjänstledigheter, felaktiga inkallelser, hemförlovning och hempermittering, sjukvård, upphandling samt intendentur-, kasern-, tyg- och sjukvårdsförvaltning. Härutöver fungerar han som ämbetets expert i dylika frågor beträffande ärenden, vilkas handläggning i övrigt åvilar annan tjänsteman (byråchefen eller biträdande jurist). Enligt kommitténs uppfattning äro byråintendentens uppgifter av så självständig och kvalificerad natur, att en högre löneställning än den nuvarande — Ca 27 — är motiverad. Därtill kommer, att efter den år 1952 genomförda löne regleringen för militär personal nämnda löneställning icke torde vara tillräcklig för att, då tjänsten om några år blir ledig, tillförsäkra ämbetet en person med den erfarenhet av militär förvaltning och organisation, som måste krävas. Av här anförda skäl föreslår kommittén, att tjänsten utbytes mot byrådirektörstjänst i Ca 31.

Riksdagens revisorers kansli.

Den fast anställda personalen består av en kanslichef samt tre byrådirektörer och sekreterare.

Då riksdagen år 1948 fattade beslut rörande organisationen av riksdagens revisorers verksamhet (SU 42, skr. 107), förutsattes, att statens sakrevision skulle utgöra förebild beträffande anställningsformer och löneställning för de fast anställda tjänstemännen vid revisorernas kansli. I enlighet härmed hänfördes kanslichefstjänsten till lönegraden Cp 14 och tjänsterna såsom avdelningssekreterare till högst Ce 31.

Sedan delegerade för riksdagens verk våren 1951, med anledning av den s. k. chefslöne regleringen (prop. 1951:114), hos revisorerna anhållit om förslag angående inplacering i lönegrad av kanslichefstjänsten, avgåvo revisorerna en skrivelse av bl. a. följande innehåll. I den nämnda propositionen hade från chefslöne regleringen undantagits bl. a. tjänsten som kanslichef i sakrevisionen (Cp 14). Revisorerna ansågo visserligen, att de båda kanslichefstjänsterna icke i alla avseenden voro direkt jämförbara. Med hänsyn till riksdagens beslut om jämställdhet mellan ifrågavarande tjänster hade revisorerna likväl i dåvarande läge icke funnit sig böra föreslå någon annan lönegrads placering för tjänsten som kanslichef vid revisorernas kansli än den som i propositionen förutsatts för motsvarande tjänst vid sakrevisionen. Skulle emellertid, såsom en följd av den beslutade översynen

av löneställningen för vissa chefstjänstemän, en ändring därutinnan komma till stånd, borde enligt revisorerna tjänsten som kanslichef hos revisorerna självfallet uppflyttas i högre lönegrad.

Efter förslag i 1952 års statsverksproposition uppflyttades kanslichefstjänsten i sakrevisionen till Cp 15 fr. o. m. den 1 juli 1952. Under åberopande härav hemställde riksdagens revisorer samma år, att även tjänsten som kanslichef hos revisorerna måtte uppflyttas till nämnda lönegrad. I yttrande över framställningen anförde lönenämnden för riksdagens verk:

»Även om de ifrågakvarande båda revisionsorganen otvivelaktigt ha åtskilliga beröringspunkter, föreligga dock vissa skiljaktigheter mellan dem i fråga om uppgifter och arbetssätt. Lönenämnden vill också framhålla, att vid den tidpunkt, då den förenämnda jämförelsen mellan de båda kanslichefstjänsterna ägde rum, förestod icke blott en omorganisation av riksdagens revisorers kansli utan också en omläggning av revisorernas verksamhet. Vad sakrevisionen beträffar, hade denna varit i funktion en relativt kort tid. Med hänsyn till det anförda finner sig lönenämnden böra föreslå, att spørgmålet om den löneställning, som bör tillkomma kanslichefen hos riksdagens revisorer i jämförelse med kanslichefen hos sakrevisionen, omprövas med beaktande av den utveckling, som ägt rum sedan år 1948. De för detta ändamål erforderliga särskilda undersökningarna torde lämpligen kunna företagas inom ramen för den tjänsteförteckningsrevision för riksdagens verk, som är avsedd att igångsättas.

Lönenämnden är således icke för närvarande beredd att tillstyrka bifall till den remitterade framställningen.»

Under hänvisning till vad sålunda anförts förklarade sig bankoutskottet (utl. 33) icke berett att tillstyrka bifall till riksdagens revisorers förslag. Riksdagen beslöt i enlighet med utskottets hemställan.

Med hänsyn till vad sålunda förekommit synes den omprövning av löneställningen för kanslichefstjänsten hos riksdagens revisorer, som det ankommer på kommittén att verkställa, närmast böra baseras på en undersökning, huruvida det sedan tjänsten tillkom inträffat sådana förändringar med avseende å denna tjänst eller motsvarande tjänst i statens sakrevision, att förutsättningar icke längre finnas för den ursprungligen godtagna jämslälldheten i lönehänseende. Härvid har kommittén kommit till den uppfattningen, att de senaste årens utveckling icke kan sägas ha medfört, att någondera tjänsten ändrat karaktär, och att det i varje fall icke förekommit några förskjutningar i deras inbördes ställning, som böra återverka på den år 1948 avsedda lönerelationen. Kommittén finner sig därför böra tillstyrka, att kanslichefstjänsten hos riksdagens revisorer uppflyttas till Cp 15.

De för avdelningssekreterarna hos riksdagens revisorer avsedda tjänsterna skulle enligt 1948 års riksdagsbeslut placeras högst i lönegraden Ce 31. Tjänsterna benämnas numera »byrådirektör och sekreterare». Nämnda löneställning överensstämde med den, som då gällde för vissa tjänster såsom »sekreterare eller revisor (förste revisor)» i sakrevisionen. Dessa tjänster ha genom beslut av 1952 års riksdag under dess höstsession (prop. 241) hänförts till högst Ce 33 under benämningen byrådirektör, förste revisor eller revisor. I skrivelse den 30 januari 1953 till delegerade för riksdagens verk ha riksdagens revisorer hemställt, att motsvarande uppflyttning

måtte komma till stånd beträffande byrådirektörstjänsterna i revisorernas kansli.

Kommittén anser för sin del viss tvekan kunna råda därom, huruvida de skäl, som föranlett nyssberörda beslut i fråga om tjänsterna i sakrevisionen, kunna med samma styrka åberopas beträffande tjänsterna som avdelningssekreterare hos statsrevisorerna. Med hänsyn till riksdagens tidigare beslut, att löneställningen för sistnämnda tjänster skulle anpassas till förhållandena i sakrevisionen, vill kommittén dock ej motsätta sig, att möjlighet beredes att även för dem utnyttja 33 lönegraden.

Särskilt yttrande av herr Kollberg.

Såsom framgår av den i kommitténs betänkande lämnade historiken över lönegradsplaceringen av vaktmästarna hos riksbanken ha dessa — med undantag av vaktmästarna vid vissa avdelningskontor — sedan gammalt varit placerade två lönegrader högre än vaktmästarna i de centrala ämbetsverken. Denna anordning härrör ytterst från ett förslag av 1902 års löneregleringskommitté, vari såsom motiv för den högre lönesättningen för riksbankens vaktmästare huvudsakligen åberopades, att dessa ofta i sin verksamhet handhade valutor till stora värden. År 1935 likställdes vaktmästarna i riksgäldskontoret med riksbanksvaktmästarna. Ett år 1942 framlagt förslag om inrättande av vissa vaktmästartjänster i riksbanken i samma lönegrad som den för vaktmästarna i den centrala statsförvaltningen gällande blev icke genomfört, sedan bankoutskottet avgivit yttrande över förslaget.

Kommittén vitsordar, att det särskilda ansvar, som åvilar riksbankens och riksgäldskontorets vaktmästarpersonal, motiverar att denna personal placeras i högre lönegrad än andra vaktmästare. Under hänvisning till att möjligheterna till befordran äro större i riksbanken och riksgäldskontoret än i de centrala ämbetsverken säger sig kommitténs majoritet hålla före, att en löneställning för vaktmästarna i riksdagens båda nämnda verk, vilken ligger en lönegrad över den vanliga vaktmästarlönen, numera skulle vara till fyllest ur rekryteringsynpunkt.

Jag kan icke dela majoritetens uppfattning på denna punkt. De skäl, som anfördes av 1902 års löneregleringskommitté till motivering av att riksbankens vaktmästare placerades två lönegrader högre än andra vaktmästare, göra sig enligt min mening med alldeles samma styrka gällande än i dag. Det förtjänar i detta sammanhang att framhållas, att riksdagen så sent som 1947 fann anledning att uppflytta vaktmästartjänsterna vid vissa av riksbankens avdelningskontor, vilka tjänster tidigare varit placerade en lönegrad lägre än övriga bankvaktmästartjänster, till samma lönegrad som dessa. Det förefaller mig vidare uppenbart, att de förhållanden, som 1935 föranledde riksdagen att inplacera riksgäldskontorets vaktmästare i samma lönegrad som bankvaktmästarna fortfarande motivera att dessa tjänster placeras två lönegrader högre än vaktmästartjänsterna i den centrala statsförvaltningen.

Några förändringar i anställnings- eller arbetsförhållandena vid riksbanken och riksgäldskontoret, som skulle kunna föranleda minskning av

denna löneskillnad, ha icke påvisats. Icke heller i övrigt ha några omständigheter framkommit, vilka motsäga den värdesättning av tjänsterna som vaktmästare i riksbanken och riksgäldskontoret, som tagit sig uttryck i de tidigare besluten om lönegradsplacering av dessa tjänster. Anspråken på ordningssinne och allmän pålitlighet måste ställas mycket högt på de vaktmästare om vilka här är fråga. Det större rekryteringsurval, som en löneskillnad i förhållande till övriga vaktmästartjänster av två lönegrader medför, bör enligt min uppfattning vidmakthållas.

Även en annan synpunkt är för mig av avgörande vikt vid frågans bedömande. Ett bibehållande av den tidigare lönegraden för nu ifrågavarande tjänster samtidigt som vaktmästartjänsterna i de centrala ämbetsverken uppflyttats och riksdagens vaktmästare föreslås uppflyttade en lönegrad måste komma att te sig som en nedvärdering av riksbanksvaktmästarnas och riksgäldsvaktmästarnas arbete och ansvar. Det må invändas, att någon sådan nedvärdering icke avsetts; den allmänna uppfattningen komme i alla fall att bli, att denna vaktmästarkår diskriminerats. Det är angeläget att denna kår i löneavseende behandlas på ett sätt som ger uttryck åt tillbörlig uppskattning av kåren.

På grund av vad nu sagts föreslår jag att 12:te lönegraden bestämmes såsom bottenlönegrad för vaktmästarna vid riksbanken och riksgäldskontoret.

I fråga om byrådirektörerna hos riksdagens revisorer vill jag utan tvekan tillstyrka, att de placeras i högst Ce 33.

Gustaf Kollberg.

Bilaga 1.

Kostnadsberäkning.

De lönegradsuppflyttningar, som föreslagits i detta betänkande, beräknas för ett budgetår medföra följande ungefärliga kostnader:

Riksbanken	9 400:—
Riksgäldskontoret	21 800:—
Riksdagens ekonomibyrå	13 000:—
Riksdagsbiblioteket	6 700:—
JO-expeditionen	1 100:—
MO-expeditionen	2 900:—
Riksdagens revisorers kansli	5 800:—

Summa 60 700:—

Vid beräkningen har kommittén utgått från antagandet, att all ifrågavarande personal, som avlönas enligt löneplan nr 1, tillhör näst högsta löneklassen inom vederbörande lönegrad.

Bilaga 2.

Vaktpersonal och chaufförer hos riksdagen och dess verk.

Löne-grad	Tjänst	Rb	Rg	Ek	Bibl	JO	MO	A n m.
Ca 10	Portvakt			1				Vakant.
Ce 10	»			1				
Ca 10	Expeditionsvakt				1	1	1	
Ce 10	»				1			
	Vaktmästare			23				
Ca 11	Bankvaktmästare	52						Därav 25 vid huvudkontoret, av vilka en tillika kontorsskrivare i Ce 15, en tillika förste bankvaktm. i Ce 13 och två tillika kontorister i Ce 13 (se nedan betr. förste bankvaktm.).
Ce 11	»	11						
Ca 11	Riksgäldsvaktm.		7					
Ce 11	»		2					
	Bitr. postvaktm.			2				I II kammaren.
Ca 11	Förste exp.-vakt				1			
Ce 12	Bitr. förste vaktm.			2				I kamrarna.
	Förste vaktm.			1				I SU.
Ca 13	Förste bankvaktm.	7						
Ce 13	» »	(1)						Tillika Ca 11, se ovan.
Ca 13	» riksgäldsv.		2					
	Expeditionsförm.			1				Tillika Ce 14, se nedan.
Ce 13	Postvaktm.			2				I kamrarna.
Ca 14	Förste bankvaktm.	1						Föreståndare för mynträknningen. Tillika Ce 18, se nedan.
Ce 14	» vaktm.			(1)				Tillika Ca 13, se ovan.
	» »			2				I kamrarna.
Ca 16	Bitr. övervaktm.	1						
	Övervaktmästare		1					
Ce 18	(Föreståndare för mynträknningen)	(1)						
Ca 20	Övervaktmästare	1						
	Materialförvaltare och övervaktm.			1				
Ca 12	(Förste) chaufför	1						
Ce 12	» »	1						
	Summa tjänster	75	12	36	3	1	1	

Förkortningar: Rb = riksbanken, Rg = riksgäldskontoret, Ek = riksdagens ekonomibyrå, Bibl = riksdagsbiblioteket.